

Barnpolitiken och dess inriktning

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2007/08:111 Barnpolitiken – en politik för barnets rättigheter och 18 motionsyrkanden som väckts med anledning av skrivelsen. Vidare behandlas ett drygt femtiotal motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2006 och 2007.

För närvarande finns det ett antal områden som regeringen ser som särskilt viktiga att prioritera i det fortsatta arbetet för att ta till vara och stärka barns rättigheter och intressen. Följande områden nämns i skrivelsen:

- det strategiska arbetet med att genomföra barnkonventionen, innefattande förstärkt uppföljning, samordning och kompetensutveckling i syfte att förbättra tillämpningen av barnkonventionen,
- stödet i föräldraskapet, innefattande stöd- och utbildningsinsatser för föräldrar med barn i olika åldrar och med olika förutsättningar och behov,
- arbetet med att bekämpa våld mot barn, innefattande åtgärder för att bekämpa alla former av våld mot barn,
- arbetet med att främja barns psykiska hälsa, innefattande åtgärder för att förebygga psykisk ohälsa hos barn och unga.

Utskottet anser att prioriteringarna inom barnpolitiken är väl avvägda och avstyrker samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete på området.

Skrivelsen läggs till handlingarna.

I betänkandet finns 21 reservationer och 2 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning	8
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	8
Utskottets överväganden	9
Barnkonventionen	9
Stöd i föräldraskapet	16
Våld mot barn	17
Främja barns psykiska hälsa	22
Övriga motioner om barn	25
Regeringens skrivelse	36
Reservationer	37
1. Barnkonventionen – nationell strategi m.m., punkt 1 (s)	37
2. Barnkonventionen som svensk lag, punkt 2 (v, mp)	38
3. Barnbilaga till statsbudgeten, punkt 3 (v)	39
4. Barnombudsmannen, punkt 4 (s)	39
5. Barnombudsmannen, punkt 4 (v)	40
6. Lokala och regionala barn- och ungdomsombud, punkt 5 (mp)	40
7. Elevinflytande och demokrati i skolan, punkt 6 (s, v)	41
8. Stöd i föräldraskapet, punkt 7 (mp)	42
9. Våld mot barn, punkt 8 (v, mp)	42
10. Barnahus, punkt 9 (mp)	43
11. Sexuella övergrepp mot barn, punkt 10 (s, v, mp)	43
12. Barn som brottsoffer, punkt 11 (s, mp)	44
13. Barns psykiska hälsa, punkt 12 (v)	44
14. Barns medievänor, punkt 13 (mp)	45
15. Barnfattigdom, punkt 14 (s, v, mp)	45
16. Barns och ungas rätt till delaktighet, punkt 15 (mp)	47
17. Skyldighet att upplysa om ursprung, punkt 16 (v)	47
18. Adoption, punkt 17 (v)	48
19. Adoption, punkt 17 (mp)	48
20. Barn i asylprocessen, punkt 21 (v, mp)	49
21. Apatiska barn, punkt 22 (v)	49
Särskilda yttranden	51
1. Lokala och regionala barn- och ungdomsombud, punkt 5 (s)	51
2. Barnahus, punkt 9 (v)	51
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	52
Skrivelsen	52
Följdmotionerna	52
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	53
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	56

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Barnkonventionen

1. Barnkonventionen – nationell strategi m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:So381 av Annelie Enochson (kd) yrkande 7,
 2006/07:So428 av Sven Gunnar Persson (kd),
 2006/07:So478 av Anneli Särnblad och Carin Runeson (båda s),
 2007/08:So365 av Anneli Särnblad och Carin Runeson (båda s),
 2007/08:So452 av Hannah Bergstedt m.fl. (s),
 2007/08:So519 av Monica Green m.fl. (s) och
 2007/08:So563 av Monica Green m.fl. (s) yrkandena 1, 2 och 4.

Reservation 1 (s)

2. Barnkonventionen som svensk lag

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:So377 av Elina Linna m.fl. (v) yrkande 2,
 2006/07:So381 av Annelie Enochson (kd) yrkande 3,
 2007/08:So22 av Eva Olofsson m.fl. (v) yrkande 2,
 2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 1,
 2007/08:So319 av Kerstin Engle (s) yrkande 1 och
 2007/08:So577 av Jan Lindholm och Karla López (båda mp).

Reservation 2 (v, mp)

3. Barnbilaga till statsbudgeten

Riksdagen avslår motion

2007/08:So22 av Eva Olofsson m.fl. (v) yrkande 1.

Reservation 3 (v)

4. Barnombudsmannen

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:C206 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 9,
 2007/08:C202 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 8 och
 2007/08:So23 av Monica Green m.fl. (s).

Reservation 4 (s)

Reservation 5 (v)

5. Lokala och regionala barn- och ungdomsombud

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:So354 av Solveig Hellquist (fp),
 2006/07:So476 av Kerstin Haglö m.fl. (s),
 2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 2,
 2007/08:So527 av Åsa Lindestam och Per Svedberg (båda s),

2007/08:So560 av Kerstin Haglö och Jasenko Omanovic (båda s),
2007/08:So561 av Monica Green m.fl. (s) yrkandena 1 och 2 samt
2007/08:So563 av Monica Green m.fl. (s) yrkande 3.

Reservation 6 (mp)

6. Elevinflytande och demokrati i skolan

Riksdagen avslår motion

2007/08:So24 av Désirée Liljevall m.fl. (s).

Reservation 7 (s, v)

Stöd i föräldraskapet

7. Stöd i föräldraskapet

Riksdagen avslår motion

2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 5.

Reservation 8 (mp)

Våld mot barn

8. Våld mot barn

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 7 och 9 samt

2007/08:So400 av Solveig Hellquist (fp) yrkandena 1–3.

Reservation 9 (v, mp)

9. Barnahus

Riksdagen avslår motion

2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 10 och 11.

Reservation 10 (mp)

10. Sexuella övergrepp mot barn

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:Ju209 av Jan Lindholm (mp) yrkande 3 och

2007/08:So407 av Lars U Granberg (s) yrkandena 1 och 3.

Reservation 11 (s, v, mp)

11. Barn som brottsoffer

Riksdagen avslår motion

2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 12.

Reservation 12 (s, mp)

Främja barns psykiska hälsa

12. Barns psykiska hälsa

Riksdagen avslår motion

2006/07:So437 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 7.

Reservation 13 (v)

13. Barns medievanor

Riksdagen avslår motion

2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 8.

*Reservation 14 (mp)**Övriga motioner om barn***14. Barnfattigdom**

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 7,

2006/07:So414 av Margareta Persson m.fl. (s),

2006/07:So475 av Monica Green m.fl. (s),

2007/08:C208 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 8,

2007/08:So22 av Eva Olofsson m.fl. (v) yrkande 3,

2007/08:So25 av Fredrik Lundh m.fl. (s) och

2007/08:So26 av Ylva Johansson m.fl. (s).

*Reservation 15 (s, v, mp)***15. Barns och ungas rätt till delaktighet**

Riksdagen avslår motion

2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 3.

*Reservation 16 (mp)***16. Skyldighet att upplysa om ursprung**

Riksdagen avslår motion

2006/07:C201 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) yrkande 2.

*Reservation 17 (v)***17. Adoption**

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:C201 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) yrkande 4,

2006/07:So261 av Jan-Evert Rådström och Ulla Löfgren (båda m)
yrkandena 1 och 2,

2006/07:So352 av Ulla Löfgren och Jan-Evert Rådström (båda m),

2006/07:So441 av Mikael Damberg (s),

2006/07:So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 20,

2007/08:So294 av Helena Leander m.fl. (mp) yrkande 21,

2007/08:So339 av Lennart Sacrédeus (kd),

2007/08:So534 av Margareta Pålsson (m) och

2007/08:So544 av Oskar Öholm och Gustav Blix (båda m).

*Reservation 18 (v)**Reservation 19 (mp)***18. Identifiering av adopterade barn**

Riksdagen avslår motion

2006/07:So398 av Laila Bjurling (s).

19. Könstympning

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:So385 av Désirée Pethrus Engström och Rosita Runegrund
(båda kd) yrkande 5 och

2007/08:So394 av Désirée Pethrus Engström (kd).

20. Omskärelse

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:So221 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René
(båda m) och

2007/08:So344 av Staffan Danielsson och Annie Johansson (båda c)
yrkandena 1–3.

21. Barn i asylprocessen

Riksdagen avslår motion

2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 4.

Reservation 20 (v, mp)

22. Apatiska barn

Riksdagen avslår motion

2006/07:Sf251 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkandena 17 och 18.

Reservation 21 (v)

23. Språkscreening

Riksdagen avslår motion

2006/07:So363 av Christer Nylander och Torkild Strandberg (båda
fp).

Skrivelsen

24. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2007/08:111 till handlingarna.

Stockholm den 22 maj 2008

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Christer Engelhardt (s), Marianne Kierkemann (m), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Jan R Andersson (m), Chatrine Pålsson Ahlgren (kd), Margareta B Kjellin (m), Elina Linna (v), Lars-Ivar Ericson (c), Thomas Nihlén (mp), Per Svedberg (s), Ann Arleklo (s), Kerstin Engle (s) och Maria Lundqvist-Brömster (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2007/08:111 Barnpolitiken – en politik för barnets rättigheter och 18 motionsyrkanden som väckts med anledning av skrivelsen. Vidare behandlas ett drygt femtiotal motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2006 och 2007.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Regeringen lämnar i skrivelsen en redogörelse för barnpolitikens inriktning och prioriteringar under de kommande åren. Syftet med skrivelsen är att beskriva regeringens barnpolitik och förklara hur regeringen avser att stärka barnkonventionens genomslag i samhället. Regeringen redogör här för hur barnpolitiken ska utformas för att stärka barnets rättigheter och tillämpningen av barnkonventionen utifrån ett antal prioriterade områden. Regeringens avsikt är att återkomma till riksdagen inom två år med uppföljning av de insatser som aviserats, uppnådda resultat och även att se över behovet av nya åtgärder och vilka områden som bör prioriteras.

För närvarande finns det ett antal områden som regeringen ser som särskilt viktiga att prioritera. Utöver det pågående förnyelsearbetet av den svenska skolan och kommande förslag till en ny skollag avser regeringen att under de närmaste åren prioritera

- det strategiska arbetet med att genomföra barnkonventionen, innefattande förstärkt uppföljning, samordning och kompetensutveckling i syfte att förbättra tillämpningen av barnkonventionen,
- stödet i föräldraskapet, innefattande stöd- och utbildningsinsatser för föräldrar med barn i olika åldrar och med olika förutsättningar och behov,
- arbetet med att bekämpa våld mot barn, innefattande åtgärder för att bekämpa alla former av våld mot barn,
- arbetet med att främja barns psykiska hälsa, innefattande åtgärder för att förebygga psykisk ohälsa hos barn och unga.

Arbetet med barnets rättigheter ska också fortsätta att präglade Sveriges insatser internationellt under de kommande åren.

Utskottets överväganden

Barnkonventionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till pågående arbete motioner om en strategi för att förverkliga barnkonventionen. Riksdagen avslår vidare, främst med hänvisning till pågående arbete och tidigare ställningstaganden, motioner om att införliva barnkonventionen i svensk lag, om en barnbilaga till statsbudgeten, om Barnombudsmannen, om lokala och regionala barn- och ungdomsombud samt om elevinflytande och demokrati i skolan.

Jämför reservationerna 1 (s), 2 (v, mp), 3 (v), 4 (s), 5 (v), 6 (mp) och 7 (s, v) samt särskilt yttrande 1 (s).

Skrivelsen

Regeringen menar att uppföljningen och utvärderingen av tillämpningen av barnkonventionen behöver förbättras och utvecklas; på så sätt kan brister i hur barnets rättigheter säkerställs synliggöras bättre, och behovet av insatser för att stärka genomförandet av barnkonventionen kan identifieras. Regeringen presenterar därför en plan för uppföljning och utvärdering av barnkonventionen bestående av följande moment:

- Barnombudsmannen (BO) får ett förtydligat uppföljnings- och utvärderingsansvar.
- Uppföljnings- och utvärderingsverksamheten stärks.
- Systematisk uppföljning av lagstiftning och dess tillämpning.

Barnombudsmannens uppdrag som det formuleras i lagen (1993:335) om Barnombudsman ligger fast. Regeringen avser dock att förtydliga BO:s uppdrag att bevaka efterlevnaden av barnkonventionen genom ett förtydligande i ombudsmannens instruktion. Uppföljnings- och utvärderingsverksamheten bör vara tydligt definierad och avgränsad för att stärka BO:s pådrivande och granskande roll. Detta bör leda till en tydligare och mera direkt dialog och kommunikation med ansvariga huvudmän och verksamheter inom såväl kommuner och landsting som inom statliga myndigheter.

Uppföljnings- och utvärderingsverksamheten bör syfta till att få kunskap om utveckling, resultat och brister i barnkonventionens genomförande och efterlevnad och ligga till grund för val av stödinsatser och andra insatser på statlig och kommunal nivå. Riksdagen har utifrån en framställan från Riksrevisionen beslutat ett tillkännagivande enligt vilket regeringen ska

återkomma till riksdagen med förslag till mer precisa mål knutna till strategin för förverkligande av barnkonventionen och förbättra sin redovisning i förhållande till strategin (bet. 2005/06:SoU5, rskr. 2005/06:137).

För att utveckla och förbättra uppföljningen av barnkonventionens tillämpning avser regeringen att ge BO i uppdrag att ta fram förslag till mål som kan underlätta en uppföljning av de olika momenten i den nationella strategin (se prop. 1997/98:182, bet. 1998/99:SoU6, rskr. 1998/99:171) som kan användas i resultatredovisningar till riksdagen och fungera som underlag för framtida insatser av BO, regeringen och andra aktörer.

Regeringen avser vidare att ge BO i uppdrag att ta fram ett underlag med förslag på uppföljnings- och utvärderingsåtgärder som kan ligga till grund för bl.a. hur kommunernas arbete kan följas upp, vilka insatser och vilket stöd som det finns behov av m.m.

Som ett led i att stärka uppföljnings- och utvärderingsverksamheten på kommunal nivå avser regeringen att ge BO i uppdrag att i samråd med berörda aktörer identifiera kunskapsluckor inom ett antal områden som är av särskild vikt för att följa och tillvarata barns rättigheter och intressen på kommunal nivå.

Barnkommittén presenterade 1997 en översyn av svensk lagstiftning och praxis i förhållande till barnkonventionen (SOU 1997:116). Någon ytterligare sådan samlad översyn av lagstiftningen samt tillämpning av gällande rätt har inte gjorts. Regeringen kommer därför att överväga om det för att bättre kunna tillvarata barnets rätt och stärka dess ställning i olika sammanhang finns behov av att se över gällande lagstiftning och tillämpningen av denna.

Att förverkliga barnkonventionen är ett uppdrag för regeringen, riksdagen, de statliga myndigheterna, kommunerna och landstingen. Även de ideella organisationerna är viktiga aktörer för att barnkonventionen ska bli verklighet och få genomslag. För att förbättra samordningen av arbetet med att integrera ett barnrättsperspektiv i regeringens arbete har Regeringskansliets samordningsfunktion för barnkonventionsfrågor etablerat ett nätverk för barns rättigheter.

För att ytterligare öka möjligheterna till samsyn och samordning kring barnets rättigheter utifrån barnkonventionen avser regeringen att anordna ett årligt barnrättsforum – en öppen mötesplats – för bl.a. berörda statliga myndigheter, kommuner, landsting, frivilligorganisationer samt barn och ungdomar. Första forum planeras till senhösten 2008.

Regeringen kommer utifrån den uppföljnings- och utvärderingsverksamhet som redovisats ovan att överväga vilken typ av insatser som det finns behov av på kommunal nivå för att, förutom det partnerskap för barnkonventionens genomförande som etablerades under 2005 mellan tolv kommuner, ytterligare stödja och utveckla kunskaps- och erfarenhetsutbytet mellan kommuner.

Regeringen kan konstatera att det fortfarande, 18 år efter barnkonventionens antagande, finns ett kontinuerligt behov av kunskaper om barnets rättigheter och hur de omsätts i praktisk handling.

För att åstadkomma eller förbättra dialogen med barn och för att involvera dem i de lokala beslutsprocesserna avser regeringen att ge Barnombudsmannen i uppdrag att anordna och dokumentera ett antal regionala konferenser för kommunala och landstingskommunala beslutsfattare i syfte att ge dessa en möjlighet att tillsammans med barn identifiera möjligheter och hinder för en verklig delaktighet för barn.

Regeringen avser vidare att ge en lämplig aktör i uppdrag att undersöka förutsättningarna för en webbsida som ska förmedla kvalitetssäkrad och uppdaterad offentlig samhällsinformation anpassad till barn och unga.

Örebro universitet har på regeringens uppdrag etablerat en verksamhet, Barnrättsakademien, för att erbjuda skräddarsydda utbildningar om barnkonventionens tillämpning för yrkesgrupper som arbetar med eller för barn. Universitetet samarbetar i denna del med Örebro kommun, landstinget i Örebro län, Barnombudsmannen, Ungdomsstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting, Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Socialdepartementet. Resultatet av Barnrättsakademins verksamhet (att erbjuda skräddarsydda universitetsutbildningar om barnkonventionens tillämpning) ska följas upp under 2008.

Regeringen har nyligen beslutat att Unicef Sverige får disponera ekonomiska medel för att sprida sin handbok om genomförande av barnkonventionen.

I det följande redogörs för några prioriteringar som regeringen avser att göra inom ramen för de ordförandeskap som Sverige har i internationella samarbetsorgan under 2008–2009.

Inom ramen för ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet kommer Sverige under hösten 2008 att anordna ett antal seminarier kring barns situation och livsvillkor främst rörande barns delaktighet och inflytande i samhället, våld och andra övergrepp mot barn samt ett barnvänligt rättsväsende.

Sverige avser att genom Europarådets ministerkommitté från maj till november 2008 initiera en strategi som ett nytt steg i utvecklingen av rådets nuvarande program ”Building a Europe for and with Children”. Målet är att samordna Europarådets insatser för barn utifrån ett barnrättsperspektiv som baseras på barnkonventionens grundläggande principer. Fokuseringen avser främst våld och andra övergrepp mot barn, barns inflytande i samhället, barn i samhällets vård samt barn i ekonomiskt utsatta situationer.

Genom Lissabonfördraget fastslås för första gången skyddet av barnets rättigheter som en målsättning för EU. Europeiska kommissionen har föreslagit att det utvecklas en EU-strategi för att främja och skydda barnets rättigheter i EU:s inre och yttre politik (KOM(2006) 367 slutlig). Sverige kommer att i samband med ordförandeskapet andra halvåret 2009 bidra till

arbetet med att genomföra EU-strategin för barnets rättigheter samt anordna ett möte med fokus på barnets rättigheter och intressen inom ramen för den informella grupp för barnfrågor inom Europa som har etablerats mellan medlemsstaterna.

Under ordförandeskapsåret (2008) i Unicefs styrelse kommer Sverige bl.a. att verka för ett effektivare och mer målinriktat styrelsearbete med resultat för barn för ögonen i varje diskussion och beslut. Särskild uppmärksamhet kommer att fästas vid Unicefs arbete med skydd av barn mot våld, sexuell exploatering, barnhandel etc.

Motioner

Barnkonventionen – nationell strategi m.m.

I motion 2006/07:So381 av Annelie Enochson (kd) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att i alla rättssammanhang alltid ha barnets bästa för ögonen. I motion 2006/07:So428 av Sven Gunnar Persson (kd) finns en liknande begäran. Motionären vill stärka barnperspektivet inom alla politikområden.

I motion So365 av Anneli Särnblad och Carin Runeson (s) begärs ett tillkännagivande om tydligare och mer precisa mål i den nationella strategin för att förverkliga barnkonventionen. Ett likalydande yrkande av samma motionärer finns i motion 2006/07:So478 samt i motion So563 av Monica Green m.fl. (s) yrkande 2. Även i motion So452 av Hannah Bergstedt m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om den nationella strategins genomförande för att förverkliga barnkonventionen. Också i motion So519 av Monica Green m.fl. (s) finns ett yrkande med innebörden att förverkliga barnkonventionen.

I motion So563 av Monica Green m.fl. (s) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att förbättra barnperspektivet i det lokala och regionala arbetet genom ökad styrning och ökad stimulans från den nationella nivån. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att en ny ekonomisk satsning bör genomföras för att stimulera kommuner och landsting i deras arbete med att lyssna till barn och utveckla barnperspektivet i beslutsprocesserna.

Barnkonventionen som svensk lag

I motion So319 av Kerstin Engle (s) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att införa FN:s konvention om barnets rättigheter som svensk lag. Liknande yrkanden finns i motion So22 av Eva Olofsson m.fl. (v) yrkande 2, motion So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 1, motion So577 av Jan Lindholm och Karla López (mp) samt i motion 2006/07:So377 av Elina Linna m.fl. (v) yrkande 2.

I motion 2006/07:So381 av Annelie Enochson (kd) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att barnkonventionens krav på förebyggande arbete mot sexuella övergrepp bör implementeras i svensk lag.

Barnbilaga till statsbudgeten

I motion So22 av Eva Olofsson m.fl. (v) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att statsbudgeten ska kompletteras med en barnbilaga.

Barnombudsmannen

I motion So23 av Monica Green m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om det utökade ansvaret för Barnombudsmannen. Motionärerna finner det glädjande att det i skrivelsen talas om att Barnombudsmannen bl.a. ska få ett förtydligt uppföljnings- och utvärderingsansvar vad avser efterlevnaden av barnkonventionen, men oroas av risken för att andra viktiga verksamheter får stå tillbaka för de nya uppgifterna och anför att regeringen bör beakta detta i kommande planering

I motion C202 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 8 begärs att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att Barnombudsmannen får befogenhet att granska och uttala sig om huruvida principen om barnets bästa tillgodosätts i enskilda ärenden och beslut om vårdnad, boende och umgänge. Ett likalydande yrkande finns i motion 2006/07:C206 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 9.

Lokala och regionala barn- och ungdomsombud

I motion So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att inrätta lokala och regionala barn- och ungdomsombud. För att ytterligare stärka barns och ungas rättigheter bör, enligt motionärerna, regionala barnombudsmän kopplade till Barnombudsmannen tillsättas. Dessa, som förslagsvis kan placeras på länsstyrelserna, bör arbeta med strukturfrågor, implementering av barnkonventionen samt tillvarata och stärka barns och ungas rätt att uttrycka sina åsikter. Yrkanden med liknande innehåll framförs i motionerna 2006/07:So354 av Solveig Hellquist (fp), 2006/07:So476 av Kerstin Haglö m.fl. (s), So527 av Åsa Lindestam och Per Svedberg (s), So560 av Kerstin Haglö och Jasenko Omanovic (s), So561 av Monica Green m.fl. (s) yrkandena 1 och 2 samt So563 av Monica Green m.fl. (s) yrkande 3.

Elevinflytande och demokrati i skolan

I motion So24 av Désirée Liljevall m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om behovet av att utveckla elevinflytande och demokrati i skolan. Motionärerna anser att även behovet av att utveckla elevinflytande och demokrati i skolan bör vara ett prioriterat område inom barnpolitiken.

Bakgrund m.m.

Motioner med yrkanden om att införliva barnkonventionen i svensk lag behandlades senast av utskottet i det av riksdagen godkända *betänkandet 2005/06:SoU5 Arbetet med att förverkliga FN:s barnkonvention i Sverige*

och andra barnfrågor. Utskottet konstaterade att man vid flera tidigare tillfällen avstyrkt motioner om att införliva barnkonventionen i svensk lag och att man nu vidhöll detta ställningstagande. Motionerna avstyrktes (res. kd, v och c).

Motioner med yrkanden om en barnbilaga i statsbudgeten behandlades av utskottet senast i *betänkande 2005/06:SoU5*. Utskottet hänvisade till ett tidigare yttrande till finansutskottet (2004/05:SoU3y). Utskottet uttalade att man delade bedömningen att det är viktigt att barnperspektivet tydliggörs i statsbudgeten och att ett sätt att göra detta är genom de särskilda skrivelserna med genomgång av statsbudgeten ur barnperspektiv som regeringen lämnar. När det gällde utformningen av de dittills inkomna två skrivelserna vidhöll utskottet att det är viktigt att skrivelserna på sikt fördjupas och att redovisningen kompletteras med mer analys. Utskottet fann att motionerna var i huvudsak tillgodosedda och avstyrkte dem.

En arbetsgrupp inom Regeringskansliet, Socialdepartementet, har sedan april 2005 arbetat med att utveckla indikatorer för att mäta och följa upp insatser inom barnpolitiken. Gruppen lämnade en delrapport (Ds 2005:59) under 2005 och slutrapporten Ett uppföljningssystem för barnpolitiken (Ds 2007:9) i mars 2007. Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Motioner om elevinflytande behandlades i april 2008 av *utbildningsutskottet* i det av riksdagen godkända *betänkandet 2007/08:UbU11 Grundskolan*. Utskottet anförde bl.a. följande i sin bedömning (s. 27 res. s, v och mp).

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena. Barnkonventionen ska genomsyra allt beslutsfattande som rör barn (prop. 1997/98:182). Barnkonventionens artikel 12 handlar om barns rätt att komma till tals. Försöksverksamhet med lokala styrelser inom grundskolan och den obligatoriska särskolan har pågått sedan år 1996. Bestämmelserna om försöksverksamheten i grundskolan finns i en särskild förordning (SFS 1996:605). Denna försöksverksamhet har förlängts till utgången av juni 2008. I likhet med regeringen (prop. 2007/08:1 utg.omr. 16 s. 111) anser utskottet att elever ska ha inflytande över sin skolgång men att ansvaret för undervisningen ytterst ska vila på utbildade lärare och rektorer.

Utskottets ställningstagande

Målet för barnpolitiken är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande. Barnpolitiken verkar för att ett barnrättsperspektiv ska genomsyra alla politikområden och verksamheter där barn är berörda. Utskottet konstaterar att regeringen i skrivelsen förklarar att man de närmaste åren avser att prioritera följande: det strategiska arbetet med att genomföra barnkonventionen, stödet i föräldraskapet, bekämpande av våld mot barn och främjande av barns psykiska hälsa. Riksdagen har utifrån en framställan från Riksrevisionen beslutat om ett tillkännagivande enligt vilket regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag till mer precisa mål knutna till strategin för förverkligande av barnkonventionen och förbättra sin redovisning i för-

hållande till strategin (framst. 2004/05:RRS19, bet. 2005/06:SoU5, rskr. 2005/06:137). Utskottet noterar att regeringen i den nu aktuella skrivelsen presenterar en plan för uppföljning och utvärdering av barnkonventionen med syfte att stärka genomförandet av barnkonventionen. Planen innehåller tre huvudmoment: ett förtydligat uppföljnings- och utvärderingsansvar för Barnombudsmannen, en förstärkning av uppföljnings- och utvärderingsverksamheten, samt en systematisk uppföljning av lagstiftning och dess tillämpning.

Under varje rubrik i skrivelsen redovisar regeringen ett antal planerade och pågående insatser för att förbättra uppföljningen och utvärderingen av tillämpningen av barnkonventionen. Utskottet kan således konstatera att det pågår omfattande arbeten som syftar till att barnkonventionen ska få ett ökat genomslag i ärendehantering och beslutsfattande på såväl regional som lokal nivå. Motionerna 2006/07:So381 (kd) yrkande 7, 2006/07:So428 (kd), 2006/07:So478 (s), So365 (s), So452 (s), So519 (s) och So563 (s) yrkandena 1, 2 och 4 avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda med det anförda.

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen avstyrkt motioner om att införliva barnkonventionen i svensk lag. Utskottet vidhåller detta ställningstagande. Motionerna 2006/07:377 (v) yrkande 2, 2006/07:381 (kd) yrkande 3, So22 (v) yrkande 2, So27 (mp) yrkande 1, So319 (s) yrkande 1 och So577 (mp) avstyrks.

Utskottet har också tidigare behandlat motioner om en barnbilaga i statsbudgeten. Utskottet underströk då vikten av att regeringens redovisning av genomgångarna av statsbudgeten ur barnperspektiv fördjupades och kompletterades med mer analys. Motionerna befanns i huvudsak tillgodosedda varför de avstyrktes. Utskottet kan nu konstatera att en arbetsgrupp inom Socialdepartementet sedan april 2005 har arbetat med att utveckla indikatorer för att mäta och följa upp insatser inom barnpolitiken samt att gruppen lämnat bl.a. en slutrapport i mars 2007. Rapporten bereds för närvarande. Riksdagen bör inte föregripa det arbetet. Motion So22 (v) yrkande 1 avstyrks.

Regeringen avser, enligt skrivelsen, att förtydliga Barnombudsmannens uppdrag att bevaka efterlevnaden av barnkonventionen genom ett förtydligande i instruktionen. Regeringen uttalar vidare att de rättsliga befogenheter som Barnombudsmannen har ska ses som ett verktyg för att på ett effektivt sätt kunna fullfölja sitt bevakningsuppdrag. De rättsliga befogenheterna bör, enligt regeringens mening, användas i högre utsträckning än vad som hittills varit fallet, särskilt i kontakterna med kommuner och landsting där Barnombudsmannen bör kunna kommunicera och vara språkrör för barnets rättigheter och intressen direkt med enskilda kommuner och landsting. Utskottet utgår från att regeringen följer utvecklingen på området. Riksdagen bör inte nu ta något initiativ och motionerna 2006/07:C206 (v) yrkande 9, C202 yrkande (v) 8 och So23 (s) avstyrks.

Utskottet delar bedömningen att inrättande av barnombud kan vara en bra lösning för vissa kommuner och landsting, men anser att den frågan primärt är en fråga för de kommunala och landstingskommunala huvudmännen. Utskottet avstyrker därför motionerna 2006/07:So354 (fp), 2006/07:So476 (s), So27 (mp) yrkande 2, So527 (s), So560 (s), So561 (s) yrkandena 1 och 2 samt So563 (s) yrkande 3.

Utskottet delar bedömningen att elever ska ha inflytande över sin skolgång men att ansvaret för undervisningen ytterst ska vila på utbildade lärare och rektorer (budgetpropositionen för 2008 utg.omr. 16 Utbildning och universitetsforskning s. 111). Motion So24 (s) avstyrks

Stöd i föräldraskapet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att föräldrastödet ska omfatta våld mot barn.

Jämför reservation 8 (mp).

Skrivelsen

Det är föräldrarna som har huvudansvaret för barnets omvårdnad, uppfost-
ran och utveckling. Vid sidan av föräldrarna har kommuner och landsting
ett särskilt ansvar när det gäller barns rätt till en trygg och god uppväxt-
miljö. Ambitionsnivån på kommunal nivå när det gäller föräldrastöd under
barnets uppväxttid skiljer sig väsentligt åt kommuner emellan, och föräld-
rastödets kvalitet och omfattning beror i stor utsträckning på barnets ålder
och var i Sverige man bor. I det följande presenteras några åtgärder som
planeras av regeringen för att förbättra samhällets stöd till föräldrar.

Regeringen avser att tillsätta en särskild utredare som ska ta fram ett
förslag till en nationell strategi för en långsiktig kvalitetshöjande kompe-
tensuppbyggnad och utveckling av samhällets erbjudande av stöd och hjälp
till föräldrar i deras föräldraskap.

Regeringen avser att uppdra åt Statens folkhälsoinstitut (FHI) att pröva
och värdera olika tillvägagångssätt att ”utbilda utbildare” inom relevanta
kommunala yrkesgrupper i olika evidensbaserade föräldrastödsmetoder.

Regeringen avser att bevilja ekonomiskt stöd till Bris i arbetet med att
skapa en interaktiv webbplats för att ge råd och stöd till föräldrar. Webb-
platsen kan ge stöd även till professionella som arbetar med barn samt
skapa en plattform för dialog mellan vuxna, föräldrar och experter.

Regeringen avser att ge Barnombudsmannen i uppdrag att ta fram lämp-
lig och anpassad information om barnets rättigheter för föräldrar och
blivande föräldrar.

Motion

Stöd i föräldraskapet

I motion So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att problemet med våld mot barn bör ingå i föräldrastödet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser det givetvis angeläget att samhällets stöd till föräldrar är så bra som möjligt. Utskottet välkomnar därför den rad av åtgärder som regeringen aviserar att vidta för att förbättra detta stöd. Det är även självklart att barn ska skyddas mot alla former av våld. Utskottet delar dock inte bedömningen i motion So27 (mp) yrkande 5 att riksdagen bör ta ett initiativ på området. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Våld mot barn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår, främst med hänvisning till tidigare ställningstaganden och pågående arbete, motioner om våld mot barn, barnahus, sexuella övergrepp mot barn samt barn som brottsoffer.

Jämför reservationerna 9 (v, mp), 10 (mp), 11 (s, v, mp) och 12 (s, mp) samt särskilt yttrande 2 (v).

Skrivelsen

Regeringen anför att barn har rätt till skydd mot alla former av fysiskt och psykiskt våld – såväl inom som utanför familjen. Staten har ett ansvar för att garantera denna rättighet. Det är av yttersta vikt för regeringen att barns skydd mot alla former av våld stärks. Regeringen presenterar därför ett program för nationell samordning med ambitionen att minska riskerna att barn utsätts för våld i alla sammanhang.

Regeringen pekar på att den svenska lagstiftningen med förbud mot kroppslig bestraffning och kränkande behandling av barn, det s.k. agaförbudet, har funnits i snart 30 år. Lagstiftningen har visat sig vara effektiv. Under senare tid har dock oroväckande tendenser observerats. Av en kartläggning av attityderna till barnaga som stiftelsen Allmänna Barnhuset har genomfört på uppdrag av regeringen framgår att vuxnas våld mot barn tycks öka något i det svenska samhället (*Våld mot barn 2006–2007. En nationell kartläggning*). En världsomfattande studie om våld mot barn har utarbetats av en självständig sakkunnig person på uppdrag av FN:s generalsekretare och presenterades för FN:s generalförsamling hösten 2006. Studien visar att våld mot barn förekommer i alla länder oberoende av t.ex. ekonomiska faktorer eller social status. I studien föreslås en rad åtgärder

såväl för stater som för andra aktörer för att stoppa våld mot barn. Dessa slutsatser och rekommendationer utgör ett värdefullt instrument för regeringens fortsatta arbete mot våld som drabbar barn i Sverige. Nämnda FN-studie om våld mot barn rekommenderar att varje stat bör utarbeta en nationell strategi, politik eller handlingsplan i frågan. För att bekämpa våld mot barn krävs olika typer av insatser, både på längre och kortare sikt. I budgetpropositionen för 2008 anger regeringen att den nationella samordningen behöver utvecklas och stärkas.

Utbildning är en viktig åtgärd för att främja barns rätt till skydd mot våld i alla former. Det pågår ett flertal olika utbildningsinsatser inom polisen, Åklagarmyndigheten, domstolarna och i den kommunala verksamheten. Utöver de åtgärder som redan vidtas kan det finnas ett värde i en samordnad utbildning om barns rätt till skydd mot våld. Regeringen avser därför att ge Barnrättsakademien vid Örebro universitet i uppdrag att ta fram ett utbildningsprogram som kan erbjudas dem som arbetar inom rättsväsendet och dem som är beslutsfattare och yrkesverksamma på kommunal och regional nivå. Utbildningsprogrammet ska syfta till att öka kunskapen om barns livsvillkor, särskilda behov och rättigheter. Utbildningen ska särskilt fokusera på det skydd mot våld som åtagandena enligt barnkonventionen innebär.

Regeringen har gett Rikspolisstyrelsen, Rättsmedicinalverket, Socialstyrelsen och Åklagarmyndigheten i uppdrag att, i samråd med Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Rädda Barnen och Sveriges Kommuner och Landsting, medverka till etablering av försöksverksamheter med samverkan under gemensamt tak vid utredningar kring barn som misstänks vara utsatta för misshandel och sexuella övergrepp, s.k. barnahus.

Rättssociologiska enheten vid Lunds universitet har genomfört en utvärdering av försöksverksamheten. Utvärderingen och uppföljningen leder vid en samlad bedömning fram till slutsatsen att erfarenheterna av försöksverksamheten med barnahus är övervägande positiva. Verksamheten med barnahus har permanentats på de sex försöksorterna. Dessutom har fem nya barnahus etablerats och ytterligare andra håller på att startas.

Sexuell exploatering av barn är en form av våld mot barn som med kraft måste motverkas. Regeringen beslutade i december 2007 om en uppdaterad nationell handlingsplan mot sexuell exploatering av barn. Regeringens åtgärder fokuserar på sexuell exploatering i samband med turism och resande, kunskapsspridning, kartläggning av insatser riktade mot förövare, ökat samarbete på både nationell och internationell nivå samt översyn av relevant lagstiftning. Arbetet med att genomföra de åtgärder som anges i handlingsplanen kommer att följas upp under 2010.

Motioner

Våld mot barn

I motion So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om satsningar på förebyggande arbete mot vuxnas våld mot barn. I yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om operation barnfrid. Motionärerna pekar på att Barnombudsmannen har lanserat ett förslag om ett nationellt råd om barnfrid. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag i denna riktning.

I motion So400 av Solveig Hellquist (fp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att anordna en nationell kampanj i Sverige mot barnmisshandel och aga. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vikten av att inhämta kunskaper om olika orsaker till aga som uppfostringsmetod. Slutligen begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att frågan om våld mot barn måste lyftas fram även i internationella sammanhang.

Barnahus

I motion So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att det ska finnas god tillgång till barnahus över hela landet. I yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en strategi som lämnar förutsättningar för att etablera barnahus över hela landet.

Sexuella övergrepp mot barn

I motion So407 av Lars U Granberg (s) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att förebyggande insatser bör utredas för att förhindra att potentiella förövare begår sexualbrott mot barn. Motionären menar att det är svårt för personer som känner en stark sexuell dragning till barn att få hjälp av samhället innan ett brott har begåtts och att frivillig behandling erbjuds först när brottet har begåtts och under själva fängelsevistelsen. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att forskning bör uppmuntras för att bättre förebygga sexualbrott mot barn, i synnerhet på området kommersiell sexuell exploatering av barn, för att bl.a. utreda vilken specifik förövarproblematik och motsvarande behandling som barn som varit utsatta för kommersiell sexuell exploatering kräver. Ett likalydande yrkande framförs i motion Ju209 av Jan Lindholm (mp) yrkande 3.

Barn som brottsoffer

I motion So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att barn som upplever våld mot en närstående ska betraktas som brottsoffer och därmed ha målsägandeställning i rättsprocessen.

Bakgrund m.m.

Barnombudsmannen har i en debattartikel införd på Kvinnofridsportalen.se i maj 2006 anfört bl.a. följande:

Det är hög tid att genomföra Operation barnfrid i Sverige. En sådan satsning bör innebära att ett nationellt råd för barnfrid skapas. Det bör bli ett nationellt rådgivande forum som tar upp frågor som rör våld och övergrepp mot barn. Rådet bör uppmärksamma problem och ge förslag på lösningar som kan förbättra situationen för barn som far illa eller riskerar att göra det. Det behövs också en kraftig informationskampanj mot våld.

Motioner om barnahus behandlades nyligen av det sammansatta justitie- och socialutskottet i *betänkande 2007/08:JuSoU1 Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer*. I sin bedömning anförde det sammansatta utskottet bl.a. följande (s. 88 f. res. s, v och mp):

Justitieutskottet har tidigare behandlat frågan om barnahus, senast hösten 2007 (bet. 2007/08:JuU1). Utskottet såg positivt på den pågående försöksverksamheten med barnahus och skulle noga följa utvecklingen på området. Mot bakgrund av det pågående arbetet fanns det enligt utskottet inte anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande i dessa frågor. Justitieutskottet avstyrkte de då aktuella motionsyrkandena. Det sammansatta utskottet noterar att utvärderingen visar på en positiv inverkan på barnens situation och att fler barnahus har startats genom egna initiativ av de berörda myndigheterna. Utskottet följer denna utveckling med tillfredsställelse och ser fram emot att arbetssättet används på fler orter i landet. Det sammansatta utskottet anser mot denna bakgrund att det inte finns någon anledning för riksdagen att ta något initiativ med anledning av de nu aktuella motionsyrkandena. Motionerna – – – avstyrks.

Motionsyrkanden om förebyggande insatser för att förebygga sexualbrott, varav ett likalydande med motion So407 yrkande 1, behandlades av utskottet i december 2007 i det av riksdagen godkända *betänkandet 2007/08:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m.* (s. 78–80). Utskottet avstyrkte motionerna och anförde bl.a. att det med tillfredsställelse noterade att verksamheter pågår med syfte att hjälpa personer som har problem bl.a. med sexuell tvångsmässighet och sexberoende samt personer som vill sluta eller minska köp av sex. Utskottet anförde vidare att det utgick från att regeringen följer dessa frågor (res. s, v och mp). Motionsyrkanden om socialtjänstens arbete med våldsutövande män behandlades nyligen i *betänkande 2007/08:JuSoU1*. Motionerna avstyrktes med hänvisning till det arbete som pågår inom Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) och Socialstyrelsen för att utveckla och utvärdera socialtjänstens arbetssätt på området (s. 78 f. res. s, v).

Även motionsyrkanden om att barn som upplever våld mot en närstående ska betraktas som brottsoffer och därmed ha målsägandeställning i rättsprocessen behandlades nyligen i det av riksdagen godkända *betänkandet*

2007/08:JuSoU1. Utskottet, som avstyrkte motionerna och vidhöll vad justitieutskottet uttalat i frågan, anförde bl.a. följande i sin bedömning (s. 34 f. res. s och mp).

När det gäller motionsyrkandena om att situationen att ett barn har bevittnat våld bör kriminaliseras och att barnet därmed ges ställning som målsägande i en brottmålsprocess vill utskottet anföra följande. I samband med den ovan redovisade lagändringen ändrades också socialtjänstlagen (2001:453) så att det slås fast att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är att anse som offer för brott. Enligt 20 kap. 8 § rättegångsbalken är målsägande den mot vilken ett brott är begånget eller som därav blivit förnärmad eller lidit skada. Justitieutskottet har tidigare behandlat frågan om barns processuella ställning i de nu aktuella fallen. Detta skedde senast våren 2007 (bet. 2006/07:JuU10 s. 20). Justitieutskottet redogjorde då för sina tidigare uttalanden i frågan. Dessa gick i huvudsak ut på att justitieutskottet inte ville utvidga målsägandebegreppet i de fall ett barn inte direkt utsatts för någon brottslig gärning. Justitieutskottet hänvisade också till att regeringen i propositionen gjorde bedömningen att ett barn som bevittnat men inte direkt utsatts för ett brott inte bör ges de processuella befogenheter som är förenade med målsägandeställning. Justitieutskottet vidhöll sin uppfattning i frågan och var således, i likhet med regeringen, inte berett att förespråka en ändring av den nuvarande processrättsliga systematiken.

Utskottets ställningstagande

Det är självklart att barn har rätt till skydd mot alla former av fysiskt och psykiskt våld. Utskottet ser därför positivt på de olika åtgärder som regeringen har genomfört och avser att genomföra för att förhindra att barn utsätts för våld. I sammanhanget noterar utskottet särskilt det program för nationell samordning för att bekämpa våld mot barn som planeras. Att regeringen avser att ta fram ett underlag som ger en samlad bild av de mest effektiva tillvägagångssätten och som identifierar de lämpliga aktörerna i det framtida arbetet för att bekämpa våld mot barn i alla sammanhang är utomordentligt värdefullt. Att frågan om våld mot barn behandlas internationellt är givetvis också mycket viktigt. Motionerna So27 (mp) yrkandena 7 och 9 samt So400 (fp) avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda med det anförda.

Verksamheter med barnahus finns etablerade på flera håll i landet och nya etableringar planeras. Utskottet ser positivt på detta. I övrigt delar utskottet den bedömning som det sammansatta justitie- och socialutskottet nyligen gjort. Motion So27 (mp) yrkandena 10 och 11 avstyrks därför.

Som utskottet tidigare konstaterat pågår det ett arbete med syfte att hjälpa personer som har problem med bl.a. sexuell tvångsmässighet och sexberoende. Utskottet utgår alltså från att regeringen följer dessa frågor och anser inte att något tillkännagivande är nödvändigt med anledning av motion So407 (s) yrkande 1. Utskottet ser givetvis positivt på forskning för att förebygga sexualbrott mot barn men vill samtidigt erinra om, när det gäller motionsyrkanden med krav på forskning inom olika fält, att stats-

makterna vad gäller resurserna till grundforskning endast fattar övergripande beslut om fördelningen av de statliga forskningsmedlen. Den närmare fördelningen av de statliga forskningsresurserna ankommer på forskningsfinansierande myndigheter, som t.ex. Vetenskapsrådet eller Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, och på universitet och högskolor, vilka har att fatta beslut utifrån vetenskapliga kvalitetsbedömningar. Även yrkande 3 i motionen liksom yrkande 3 i motion Ju209 (mp) avstyrks därför.

Den frågeställning som aktualiseras i motion So27 (mp) yrkande 12 har nyligen behandlats av det sammansatta justitie- och socialutskottet. Socialutskottet gör ingen annan bedömning än det sammansatta utskottet. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Främja barns psykiska hälsa

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår, med hänvisning till pågående arbete, motioner om barns psykiska hälsa och barns medievanor.

Jämför reservationerna 13 (v) och 14 (mp).

Skrivelsen

Regeringen anför att barn har rätt till bästa uppnåeliga hälsa – såväl fysisk som psykisk. Psykisk ohälsa är det problem som främst försämrar flickors och pojkars samt unga kvinnors och mäns hälsa. Utredningen om ungdomars psykiska hälsa konstaterar i sitt betänkande (SOU 2006:77) att psykosomatiska symtom som oro och nedstämdhet, sömnbesvär och trötthet samt anspänning och värk bland ungdomar i skolåldern har ökat under de senaste två decennierna.

Dagens barn växer upp med Internet, mobiltelefoner och dator- och tv-spel. Många vuxna saknar kunskap om dessa mediers såväl positiva som negativa sidor. Samtidigt blir kränkningar på nätet och via mobiltelefoner allt vanligare. Regeringen avser att ge lämplig aktör i uppdrag att undersöka vilken kunskap och erfarenhet personal inom exempelvis hälso- och sjukvården, socialtjänsten, skolan och polisen har av de risker för psykisk ohälsa som är förknippade med barns användning av nya medier. Syftet är att bl.a. ta fram och sprida goda exempel, identifiera behov av ytterligare kunskap samt behov av samsyn och samarbete inom området.

Regeringen avser vidare att avsätta 50 miljoner kronor för att utveckla det lokalt sektorsöverskridande hälsofrämjande arbetet. Medlen ska användas till att främja barns och ungas psykiska och fysiska hälsa och till att generera kunskap om såväl effektiva hälsofrämjande metoder som kostnads-effektiva samverkansformer på lokal nivå.

Regeringen anser att det lokala folkhälsoarbetets insatser ska följas upp och utvärderas. Regeringen har därför för avsikt att avsätta 10 miljoner kronor till en nationell undersökning av barns och ungdomars psykiska hälsa. Undersökningens resultat ska ge ett nationellt riktvärde och redovisas på kommun- och stadsdelsnivå.

Socialstyrelsen arbetar för närvarande på regeringens uppdrag med att inrätta ett nationellt utvecklingscentrum för tidiga insatser till barn och unga som löper risk att drabbas av svårare psykisk ohälsa.

Den nationella psykiatrisamordnaren har i sitt slutbetänkande (SOU 2006:100) bedömt att tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri inte är tillfredsställande. Därför behöver barn- och ungdomspsykiatri förstärkas. Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 aviserat sin avsikt att stärka verksamheterna för barn och unga med psykisk ohälsa. Regeringen har tillsatt en särskild koordinator för arbetet med nationell psykiatrisamordning, med utgångspunkt i de överväganden och förslag som lagts fram i betänkandet *Ambition och ansvar* (SOU 2006:100).

För att förbättra tillgängligheten till psykiatrisk vård för barn och unga pågår sedan 2007 ett arbete med ett stegvis införande under en treårsperiod av en förstärkt vårdgaranti inom barn- och ungdomspsykiatri.

Motioner

Barns psykiska hälsa

I motion 2006/07:So437 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att analysera förändringar i samhället och deras påverkan på barns och ungas hälsa. Motionärerna anför att psykisk ohälsa bland barn och unga har blivit ett allt större problem. Samtidigt växer köerna till barn- och ungdomspsykiatri, vilket innebär att problemen och lidandet får gå onödigt långt innan hjälp erbjuds. Enligt motionärerna bör därför regeringen ge Skolverket, Socialstyrelsen och Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att ta fram en modell för hur statliga och kommunala verksamheter kan analysera förändringar och deras påverkan på barns och ungas hälsa.

Barns medievanor

I motion So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att utredningen om barns medievanor även ska omfatta våld och pornografi. Enligt motionärerna bör utredningen omfatta hur medier med våld och pornografi påverkar unga människors syn på våld i vardagslivet och hur pornografin påverkar ungas sexualvanor och syn på sexuellt samliv.

Bakgrund m.m.

Utskottet behandlade senast i *betänkande 2005/06:SoU5* motioner om barns psykiska hälsa. Utskottet anförde i sin bedömning bl.a. att det fann det oroväckande att psykisk ohälsa tenderar att öka bland barn. Vidare anförde utskottet att regeringen, för att ha verktyg att möta denna problematik, hade tillsatt en särskild utredare med uppdraget att analysera ungdomars livssituation utifrån stress och dess konsekvenser för den psykiska hälsan. Förslagen från utredningen borde enligt utskottet inte föregripas. Motionerna avstyrktes (ej res.).

Utredningen om ungdomars psykiska hälsa har lämnat sitt slutbetänkande *Ungdomar, stress och psykisk ohälsa* (SOU 2006:77) i augusti 2006.

Från *Integrations- och jämställdhetsdepartementet* har inhämtats att betänkandet SOU 2006:77 har remissbehandlats och nu är föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar givetvis regeringens uppfattning att barn har rätt till bästa uppnåeliga hälsa, såväl fysisk som psykisk. Utskottet ser därför mycket positivt på det arbete som pågår och som kommer att initieras på såväl det lokala som nationella området. Utskottet vill särskilt lyfta fram vikten av de åtgärder som regeringen avser att vidta för att förbättra tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att något tillkännagivande inte är nödvändigt med anledning av motion 2006/07:So437 (v) yrkande 7. Motionsyrkandet avstyrks.

I motion So27 (mp) yrkande 8 efterfrågar motionärerna att den kommande undersökningen om barns medievanor även ska omfatta våld och pornografi. Den stora förekomsten av våld och pornografi på bl.a. Internet är allmänt känd. Utskottet utgår därför från att undersökningen kommer att beakta dessa företeelser. Något initiativ från riksdagens sida är därför inte nödvändigt. Motionsyrkandet avstyrks.

Övriga motioner om barn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår, främst med hänvisning till pågående arbete, motioner om bekämpande av barnfattigdom, barns och ungas rätt till delaktighet, skyldighet att upplysa ett barn om dess ursprung, adoption, identifiering av adopterade barn, könsstympning, omskärelse, barn i asylprocessen, apatiska barn och språkscreening.

Jämför reservationerna 15 (s, v, mp), 16 (mp), 17 (v), 18 (v), 19 (mp), 20 (v, mp) och 21 (v).

Barnfattigdom

I motion So26 av Ylva Johansson m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om en nationell handlingsplan för utsatta barn. Motionärerna anför att insatserna för utsatta barn behöver förbättras och att en aktiv politik för att minska barnfattigdomen måste utvecklas. Ett liknande yrkande framförs i motion 2006/07:So475 av Monica Green m.fl. (s). Där begärs ett tillkännagivande om att klyftorna bland barn måste minskas. Enligt motionärerna bör en handlingsplan utvecklas för att minska barnfattigdomen inom de fem områden som Socialstyrelsen använder sig av.

I motion motion So22 av Eva Olofsson m.fl. (v) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att en utredning ska tillsättas för att analysera barnfattigdomens orsaker och lämna förslag till en handlingsplan med målet att ingen flicka eller pojke ska växa upp i ekonomisk utsatthet.

I motion So25 av Fredrik Lundh m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att arbetet mot barnfattigdom bör vara ett prioriterat område inom barnpolitiken.

I motion 2006/07:So414 av Margareta Persson m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att en utredning om hur samhällets stöd till ensamstående föräldrar kan förbättras bör tillsättas. Motionärerna pekar på att den ekonomiska tryggheten har försämrats för ensamstående förälder med ett eller flera barn. Även om gruppen har fått en viss ökning i ekonomisk standard har detta inte skett i samma utsträckning som för andra.

I motion C208 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att det bör utredas hur många barn som växer upp med föräldrar som är föremål för utmätning. Ett likalydande yrkande framförs i motion 2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 7.

Barns och ungas rätt till delaktighet

I motion So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att metoder och riktlinjer bör tas fram för att öka barns och ungas delaktighet i och inflytande över sitt eget liv när de är omhändertagna av samhället.

Skyldighet att upplysa om ursprung

I motion 2006/07:C201 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) yrkande 2 begärs att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär skyldighet för föräldrarna till ett barn som tillkommit genom assisterad befruktning att upplysa barnet om dess ursprung. Motionärerna anför att enskilda föräldrars önskemål om att upprätthålla en fasad utåt inte får gå före barnets rätt att få vetskap om sina rötter.

Adoption

I motion 2006/07:C201 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) yrkande 4 begärs att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att det ställs krav på adoptionsorganisationer att samarbeta med organisationer som accepterar samkönade par som adoptivföräldrar för att de ska få behålla sin auktorisation.

I motion So294 av Helena Leander m.fl. (mp) yrkande 21 begärs att regeringen ger Adoptionscentrum i uppdrag att aktivt söka nya möjligheter för att internationella adoptioner ska bli mer än en teoretisk möjlighet för homosexuella. Ett likalydande yrkande framförs i motion 2006/07:So463 (mp) yrkande 20.

I motion So339 av Lennart Sacrédeus (kd) begärs ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att öka medvetenheten om spädbarnsadoptioner. Motionären anför att staten genom de sociala myndigheterna bör förenkla för adoption och se det som ett reellt alternativ till abort.

I motion 2006/07:So441 av Mikael Damberg (s) begärs ett tillkännagivande om adoptioner av och fosterhemsplacering för barn och unga. Motionären anför att adoption i vissa fall bör övervägas framför fosterhemsplacering. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att i samarbete med de organisationer som har erfarenhet av adoptioner och några ”pilotkommuner” utforma råd som syftar till att ge barn som behöver placeras för lång tid en stabilare vårdform och barn som saknar familj en permanent familj. Även i motion So534 av Margareta Pålsson (m) och motion So544 av Oskar Öholm och Gustav Blix (båda m) efterfrågas utökade möjligheter till adoption av barn i Sverige.

I motion 2006/07:So352 av Ulla Löfgren och Jan-Evert Rådström (båda m) begärs ett tillkännagivande om utvärdering och eventuella förtydliganden av 6 kap. 12 § socialtjänstlagen vad avser föräldrutbildning vid adoption. Motionärerna pekar på dels att lagstiftningen är oklar beträffande

möjligheten att påbörja och genomföra hemutredning före, eller parallellt, med föräldrautbildning, dels att kostnaderna för att delta i föräldrautbildningen varierar väldigt mycket i olika delar av landet.

I motion 2006/07:So261 av Jan-Evert Rådström och Ulla Löfgren (båda m) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om borttagandet av balanskravet mellan organisationer i samband med adoptioner. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om grunderna för tillståndsgivning till adoptionsorganisationer. Enligt motionärerna är det för barnens bästa av största vikt att denna lagstiftning ändras så att man bejakar att svenska adoptionsorganisationer får etablera sig i länder när de nationella myndigheterna anser sig vilja ha deras stöd.

Identifiering av adopterade barn

I motion 2006/07:So398 av Laila Bjurling (s) begärs ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram säkra metoder för att identifiera adopterade barn. Motionären pekar på att frågan om identifiering av adoptivbarn blivit aktuell i spåren av katastrofen i Thailand 2004.

Könsstympning

I motion So394 av Désirée Pethrus Engström (kd) begärs ett tillkännagivande om behovet av hälsointyg för att skydda unga flickor från könsstympning vid besök i det gamla hemlandet. Ett yrkande med samma innebörd framförs även i motion 2006/07:So385 av Désirée Pethrus Engström och Rosita Runegrund (båda kd) yrkande 5.

Omskärelse

I motion So221 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (båda m) begärs ett tillkännagivande om att en åldersgräns på 15 år bör införas för manlig omskärelse som inte är medicinskt motiverad.

I motion So344 av Staffan Danielsson och Annie Johansson (båda c) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att föräldrar inte äger sina omyndiga barns kroppar. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att lagen om förbud mot könsstympning av kvinnor görs könsneutral så att den även omfattar omskärelse av omyndiga pojkar. I yrkande 3 begär motionärerna ett tillkännagivande om att landstingen inte ska kunna åläggas att utföra könsstympning av omyndiga pojkar.

Barn i asylprocessen

I motion So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om barn i asylprocessen. Motionärerna pekar på att barn i asylprocessen är mycket utsatta och har särskilda behov. Motionärerna ifrå-

gasätter om Barnkonventionens portalparagraf, tillika UtL 1 kap. 1 §, om att sätta barnets bästa i främsta rummet, eller artikel 12–15 om barns rätt att bli hörda i asylprocessen, är tillgodosedda på ett tillfredsställande sätt.

Apatiska barn

I motion 2006/07:Sf251 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att Socialstyrelsen, i de fall man framöver kommer att utfärda riktlinjer angående diagnosställande eller behandling av apatiska barn, bör inhämta utlåtande från Statens medicinsk-etiska råd (SMER). Vidare begärs i yrkande 18 ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) i uppdrag att kartlägga och analysera behandlingsmetoder och kunskapsläget när det gäller apatiska barn.

Språkscreening

I motion 2006/07:So363 av Christer Nylander och Torkild Strandberg (båda fp) begärs ett tillkännagivande om generell språkscreening av treåringar.

Bakgrund och tidigare behandling m.m.

Regeringen anför i *budgetpropositionen för 2008* (utgiftsområde 9) att barnens välbefinnande och trygghet påverkas i hög grad av föräldrarnas livssituation samt att det är föräldrarna som har huvudansvaret för barnets omvårdnad, uppfostran och utveckling. Samhällets uppgift är att stödja och, när det finns behov, komplettera föräldrarna så att barnets rättigheter och intressen tillvaratas under barnets hela uppväxt. Vid sidan av befintliga basverksamheter som barnhälsovård, förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och insatser inom den ekonomiska familjepolitiken, kan stöd till föräldrar omfatta grundläggande information om barnets rättigheter, utveckling och behov liksom utbildnings- och rådgivningsinsatser. Dessa insatser är särskilt viktiga för barn som lever i stadsdelar och områden som präglas av utanförskap (s. 79).

Därtill anføres följande under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn s. 13.

Det finns många faktorer som påverkar hushållens ekonomiska välfärd. Barnfamiljernas inkomster kommer i huvudsak från förvärsarbete och därför har konjunkurläget stor betydelse för hushållens försörjningsmöjligheter. Arbetslöshet eller låg utbildning kan vara orsak till bristande ekonomi. Konsekvenserna av låga inkomster blir självfallet mer kännbara ju större försörjningsbördan är. Lösningen på dessa problem återfinns inte inom den ekonomiska familjepolitiken utan inom andra områden såsom arbetsmarknads- och utbildningspolitik samt samhällsökonomi i stort. Den ekonomiska familjepolitiken bör därför ses i ett större sammanhang i vilket olika politikområden tillsammans ger möjligheter att förbättra barnfamiljernas ekonomiska välfärd. Stor påverkan

på barnfamiljernas ekonomi har utöver de ekonomiska stöden som redovisas i detta avsnitt andra åtgärder i form av transfereringar, skatter och subventioner utanför politikområdet.

I ett svar på en *interpellation* (2007/08:259) av Hillevi Larsson (s) anförde *socialminister Göran Hägglund* den 15 januari 2008 följande på frågan vad statsrådet avser att göra för att hjälpa barn i familjer med knappa ekonomiska omständigheter, om man planerar extra insatser till barn vars föräldrar fått sänkt ersättning till följd av regeringens politik och vad statsrådet anser att man kan göra med anledning av de barnfamiljer som inte fått sitt socialbidrag utbetalt förrän den 27 december:

Jag vill börja med att beskriva regeringens politik för varaktigt högre sysselsättning och minskat utanförskap. Det är en bred ansats, och den är långsiktigt syftande, inriktad på åtgärder inom både skatteområdet och ersättningsystemen. Regeringens målsättning är ett arbetsliv som gör det möjligt för fler att använda sin förmåga utan att behöva hamna i långtidssjukskrivning eller sjuk- och aktivitetsersättning. Att förhindra långvarig frånvaro från arbetsmarknaden är en central uppgift för regeringen, och för den enskildes trygghet är det viktigt med en väl fungerande socialförsäkring.

Barnfamiljernas viktigaste inkomstkälla är förvärvsarbete, vilket innebär att arbetslöshet är en vanlig orsak till dålig ekonomi. Att skapa goda förutsättningar för arbete är således den viktigaste åtgärden för möjlighet till god ekonomisk standard. Familjepolitiken ska utöver det bidra till att ge alla barnfamiljer förbättrade förutsättningar för en god levnadsstandard. Det är också viktigt att betona att den ekonomiska familjepolitiken bara är en del av regeringens samlade familjepolitik.

Det är riktigt att barn är en del av familjerna och därmed i hög grad beroende av sina föräldrars ekonomi och försörjningsmöjligheter. Mot bakgrund av att goda förutsättningar för arbete är avgörande för den enskilda familjens möjlighet till en god ekonomisk standard är utvecklingen av samhällsekonomin betydelsefull tillsammans med ett väl utvecklat stöd till barnfamiljerna. Välfärden för barn och deras familjer finns i alla delar av samhället och handlar också i hög grad om att stödja föräldrarna och ge barn i ekonomiskt utsatta familjer stöd. Vi har ett väl utbyggt trygghetssystem för familjer och barn. Såväl de behovsprövade bidragen, som till stor del är inkomstprövade, som de generella bidragen verkar inkomstutjämnande. Genom rätten till ekonomiskt bistånd tillförsäkras familjer en skälig levnadsnivå. Biståndet utgör det yttersta skyddsnätet i trygghetssystemet och regleras i socialtjänstlagen. Det är kommunerna som beslutar om formerna för utbetalning, och när det gäller bistånd till barnfamiljer ska även barnens särskilda behov uppmärksammas.

I ett svar på en *interpellation* (2007/08:193) av LiseLotte Olsson (v) anförde *finansminister Anders Borg* den 7 december 2007 följande på frågan om han avser vidta några åtgärder för att förbättra den ekonomiska standarden för ensamstående föräldrar:

Ensamstående föräldrar är en utsatt grupp i samhället. Till största del består den av kvinnor. Löneinkomsterna är ofta låga, och de familjepolitiska stöden utgör en stor del av den disponibla inkomsten. De familjepolitiska stöden är utformade för att täcka barns behov och ge ekonomiskt svaga grupper möjlighet till ett boende anpassat efter familjesituationen. Familjestöden justeras i takt med prisutvecklingen. När

lönerna utvecklas i snabbare takt än priserna blir inkomstutvecklingen lägre för grupper som har en stor del av sina inkomster från olika familjestöd.

Regeringens politik grundas på noggranna fördelningsanalyser. Situationen för ensamstående med låga inkomster är en viktig utgångspunkt vid utformningen av politiken. Jobbskatteavdraget och möjligheten för ensamstående att deltidsstämpla under en längre period än sammanboende är exempel på detta.

Regeringen anser att det är angeläget att förbättra situationen för de barn som har sämst ekonomisk standard. I finansplanen aviserades därför en utredning med uppgift att se över fördelnings- och marginaleffekter av de stöd som riktar sig till ekonomiskt utsatta hushåll med barn.

Huvudinriktningen på regeringens politik är att få fler i arbete. Därmed kan bidragsberoende och ekonomiska klyftor minska. Det är nyckeln till en förbättrad ekonomisk situation för människor med en svag anknytning till arbetsmarknaden.

Socialminister Göran Hägglund har i ett *frågesvar* den 2 april 2008 anfört bl.a. följande (*fråga 2007/08:995 resp. 1024*):

Eva Olofsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att minska den växande klyftan mellan de barn som har det bra och de som lever i fattigdom. Lennart Axelsson har frågat mig vilka initiativ jag är beredd att ta för att minska barnfattigdomen och därmed också klyftorna mellan olika barn. Jag kommer här att besvara båda frågorna.

Barns ekonomiska situation är en viktig fråga för regeringen. Flera studier har visat att det är barn till ensamstående föräldrar och barn till personer som är födda utomlands som är överrepresenterade i gruppen ekonomiskt svaga barn. Den avgörande orsaken till ekonomiskt utsatthet är vanligtvis att föräldrarna saknar arbete eller utbildning. Problem med anknytning till arbetsmarknaden är särskilt uttalat för barnfamiljer med långvarigt ekonomiskt bistånd. Människors möjlighet till god välfärd, frihet och integration i det svenska samhället bygger på förutsättningen att kunna försörja sig själva. En av regeringens prioriterade frågor är att öka sysselsättningen och markant minska utanförskapet. Att fler föräldrar får vara med i arbetsgemenskapen är viktigt för att våra barn ska må bra.

Den inkomstskattereform som regeringen genomfört gör det mer lönsamt att arbeta för låg- och medelinkomsttagare. Genom att hushållens inkomster ökar totalt sett till följd av sänkningar av inkomstskatten kommer situationen att förbättras för de flesta barnfamiljer, men främst för dem som arbetar.

Regeringen har nyligen överlämnat en skrivelse om barnpolitiken till riksdagen (skr. 2007/08:11), där en plan för uppföljning och utvärdering av barnkonventionens tillämpning presenteras. Syftet med uppföljningen är bl.a. att öka kunskapen om tillämpning av barnkonventionen på kommunal och statlig nivå samt ge underlag om vilka insatser som behöver genomföras för att bättre tillvarata och stärka barnets rättigheter och intressen i samhället.

Regeringen vill stärka föräldrars makt över sin livssituation. Fler människor som kan och vill arbeta ska också ha möjligheter att försörja sig genom eget arbete. Föräldrar kan då få bättre villkor att ge sina barn en trygg uppväxt så de ges förutsättningar till en god utveckling. Detta

sammantaget med en väl fungerande familjepolitik som stärker barnfamiljerna ekonomiskt samt ger föräldrar möjlighet att kombinera familj och arbete, minskar risken för att barn ska leva i ekonomisk utsatthet.

Utskottet behandlade i *betänkande 2007/08:SoU5 Utveckling av den sociala barn- och ungdomsvården* ett motionsyrkande likalydande med So27 (mp) yrkande 3. Utskottet, som i betänkandet bl.a. tillstyrkte ändringar i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och i socialtjänstlagen (SoL) uttalade att barns och ungas delaktighet och inflytande över sina liv skulle öka genom ändringarna. Utskottet ansåg det inte nödvändigt med ett tillkännagivande om en utredning som gäller barns inflytande och delaktighet varför ett motionsyrkande om detta avstyrktes (res. mp).

Enligt 6 kap. 5 § lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m. har den som avlats genom insemination med spermier från en man som kvinnan inte är gift eller sambo med, om han eller hon uppnått tillräcklig mognad, rätt att ta del av de uppgifter om givaren som antecknats i sjukhusets särskilda journal. Vidare framgår av lagrummet att socialnämnden har en skyldighet att på begäran hjälpa den som har anledning att anta att han eller hon avlats genom sådan insemination att ta reda på om det finns några uppgifter antecknade i en särskild journal. Av förarbetena till lagen (1984:1140) om insemination, som föregick lagen om genetisk integritet, men som alltjämt äger giltighet, framgår att barnet, när det är lämpligt, normalt bör upplysas av föräldrarna om att det tillkommit genom en givarinsemination.

Utredningen om föräldraskap vid assisterad befruktning (dir. 2005:115) lämnar i betänkandet *Föräldraskap vid assisterad befruktning (SOU 2007:3)* ett antal författningsförslag, bl.a. att det i föräldrabalken ska införas en bestämmelse om ansvar för föräldrar till ett barn som avlats genom assisterad befruktning att informera barnet om hur det tillkommit. Betänkandet har remissbehandlats och är för närvarande föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Regeringen har den 22 november 2007 beslutat att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en allmän översyn av reglerna om adoption i 4 kap. föräldrabalken (dir. 2007:150). Enligt direktiven ska utredaren bl.a. ta ställning till om det i syfte att stärka barnperspektivet finns anledning att ändra reglerna om domstolens prövning i ärenden om adoption och om principen om barnets bästa bör komma till tydligare uttryck i lagtexten. Utredaren ska vidare bl.a. ta ställning till om det finns skäl till förändringar när det gäller krav på samtycke från barnets föräldrar. Det påpekas därvid, när det gäller familjehemsplacerade barn, att det har framförts att dagens regler kan hindra att adoptioner som skulle vara till barnets bästa genomförs. Även frågor som särskilt gäller internationell adoption ska utredas. Utredaren ska därvid bl.a. ta ställning till behovet av åtgärder för att säkerställa barnets bästa i situationer där en adoption inte sker genom förmedling av

en auktoriserad sammanslutning (enskild adoption). Dessutom ska en översyn göras av 1971 års lag om internationella rättsförhållanden rörande adoption. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juli 2009.

Av *Myndigheten för internationella adoptioner* (MIA) årsredovisning för 2007 framgår att MIA t.o.m. 2007 följt lagändringen från den 1 februari 2003 som ger registrerade partner samma möjligheter som makar att prövas som adoptivföräldrar. MIA har undersökt möjligheterna för registrerade partner att bli godkända som adoptivföräldrar av de olika ursprungsländerna. Av de undersökta länderna är det endast Sydafrika som har accepterat registrerade partner som adoptivföräldrar.

Av årsredovisningen framgår vidare att myndigheten kontinuerligt får signaler, från såväl yrkesverksamma inom adoptionsområdet som adoptionsökande, om att kvaliteten på föräldrautbildningen inför adoption varierar mellan olika arrangörer. Myndigheten understryker vidare i årsredovisningen betydelsen av att kursledarna håller en hög kompetens samt vikten av att tillgången till och kvaliteten på föräldrautbildningen utvärderas.

I ett svar på en *interpellation* (2007/08:448) av Jan-Evert Rådström (m) anförde *socialminister Göran Högglund* den 25 mars 2008 följande i fråga om avskaffande av det s.k. balanskravet vid adoption:

När det gäller frågan om det s.k. balanskravet kan jag stilla Jan-Evert Rådströms oro över att frågan har gått i stå genom att meddela att det pågår ett arbete inom Socialdepartementet med att ta fram en departementspromemoria om frågor som rör auktorisation av sammanslutningar som förmedlar internationella adoptioner. I detta arbete ingår även en översyn av regeln om balansen mellan de svenska sammanslutningar som har auktorisation för att förmedla internationella adoptioner, det s.k. balanskravet.

Min förhoppning är att denna departementspromemoria, efter vederbörlig remissomgång, ska resultera i en proposition till riksdagen under innevarande mandatperiod.

Från *Myndigheten för internationella adoptioner* har inhämtats att adopterade barn genomgår en hälsoundersökning när de kommer till Sverige för första gången. I samband därmed kontrolleras barnets allmäntillstånd och inom vissa landsting tas dessutom ett blodprov som sparas i identifierings-syfte.

Könsstympning av kvinnor är kriminaliserat, se *lag (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor*. År 2003 beslutade den dåvarande regeringen om en nationell handlingsplan mot kvinnlig könsstympning. Målet med handlingsplanen är att könsstympning av flickor som bor i Sverige ska upphöra och att de flickor och kvinnor i Sverige som redan blivit könsstympade ska få adekvat stöd.

Socialstyrelsen har i uppdrag att, i enlighet med den nationella handlingsplanen, ta till vara och vidareutveckla det förebyggande arbetet mot könsstympning. I samarbete med Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten har Socialstyrelsen bl.a. tagit fram och spridit en handledning för polis och

åklagare samt genomfört fyra regionala konferenser om förebyggande och stödande arbete. På Socialstyrelsens webbplats finns en kunskapsbank om könsstymning. Socialstyrelsen har vidare medverkat till att flera religiösa ledare i oktober 2006 undertecknat ett dokument som tar avstånd från kvinnlig könsstymning.

Lokala verksamheter finns på ett flertal platser runtom i landet med aktiviteter som nätverksarbete, utbildningssatsningar och projektverksamhet. Det nationella nätverket mot kvinnlig könsstymning är ett forum för att diskutera kvinnlig könsstymning och öppet för alla som vill arbeta med eller redan arbetar med frågan.

Syftet med *lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar* från 2001 är att förebygga att ingrepp sker på ett sätt som inte är förenligt med pojkarnas hälsa. Enligt lagen får omskärelse av pojkar utföras endast av legitimerad läkare eller av den som har särskilt tillstånd att utföra omskärelse av pojkar.

Sedan Socialstyrelsen i oktober 2005 redovisade sitt regeringsuppdrag att rapportera om vilka effekter lagen haft fann den dåvarande regeringen att den uppföljningen inte gav grund för att anta att de verksamheter som lagen är tänkt att omfatta, dvs. omskärelseverksamheter hos personer med tillstånd samt inom hälso- och sjukvården, inte följer de krav som ställs i lagen. Dock framkom att omskärelse av pojkar framför allt i förskoleåldern utförs av anonyma personer utanför hälso- och sjukvården. Mot bakgrund av detta gav regeringen Socialstyrelsen ett nytt uppdrag att närmare analysera skälen till varför vissa pojkar, företrädesvis pojkar i förskoleåldern inom andra trossamfund än judendomen, omskärs av personer utanför hälso- och sjukvården samt lämna förslag på åtgärder som syftar till att förebygga att ingen pojke ska fara illa inom omskärelseverksamheten som helhet.

Socialstyrelsen redovisade detta senare uppdrag i mars 2007 (S2005/7490/SK) och föreslår där att pojkar bör få en lagstadgad rätt att få omskärelse på ickemedicinska grunder utförd inom den offentliga hälso- och sjukvården. Enligt rapporten är risken för komplikationer stor när omskärelser utförs utan den medicinska kompetens och säkerhet som hälso- och sjukvården ger. Ur ett barnperspektiv anser därför Socialstyrelsen att säkerheten behöver höjas kring dessa ingrepp. Socialstyrelsens förslag behandlas för närvarande i Regeringskansliet.

I ett svar på en *skriftlig fråga (2006/07:1557)* om bl.a. tillåtligheten av manlig omskärelse och samhällets syn på omskärelse av omyndiga från principiell synpunkt och integritetssynpunkt anförde *socialminister Göran Hägglund* den 24 augusti 2007 följande:

Inledningsvis måste understrykas att det finns grundläggande skillnader mellan omskärelse av pojkar av icke-medicinska orsaker och könsstymning av flickor. Könsstymning av flickor är en företeelse som inte har någon religiös förankring och är totalförbjuden i Sverige och i stora delar av världen i övrigt. Könsstymning av flickor synes ytterst syfta till att kontrollera flickors och kvinnors kroppar och sexualitet, och utgör ett allvarligt angrepp på deras hälsa och sexuella och reprodukt-

tiva rättigheter. Omskärrelse av pojkar däremot brukar motiveras med såväl religiösa och kulturella som hygieniska skäl och är ett vanligt ingrepp i stora delar av världen. En omskärrelse som utförs på ett riktigt sätt ger få och lätt bemästrade komplikationer.

— — —

Utgångspunkten för lagen om omskärrelse av pojkar är att när föräldrar låter omskära en pojke är det som regel med hans bästa för ögonen. I lagen anges att pojkens inställning till ingreppet så långt det är möjligt ska klarläggas och att ett ingrepp inte får utföras mot en pojkes vilja. Mycket små barn kan av naturliga skäl inte ge uttryck för en egen vilja. För små pojkar gäller därför att omskärrelse endast kan utföras på begäran av vårdnadshavare, vanligen föräldrarna. Då ett barn, exempelvis på grund av låg ålder, inte har möjlighet att ge uttryck för en egen uppfattning är det enligt reglerna i föräldrabalken barnets vårdnadshavare som har det yttersta ansvaret för barnet och därmed rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter. I takt med barnets stigande ålder ska emellertid allt större hänsyn tas till barnets synpunkter och önskemål. Enligt lagen om omskärrelse av pojkar får en omskärrelse utföras endast av legitimerad läkare eller av den som har ett särskilt tillstånd.

Enligt 1 kap. 10 § *utlänningslagen (2005:716)* ska i fall som rör ett barn särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver.

Ett motionsyrkande om barns ställning i asylprocessen behandlades och avstyrktes senast av *Socialförsäkringsutskottet* i det av riksdagen godkända *betänkandet 2007/08:SfU6 Migration och asylpolitik*. Under avsnittet asylpolitiken anförde utskottet bl.a. följande i sin bedömning (s. 53, res. v).

Migrationsverket fortsätter att prioritera barns asylärenden. I årsredovisningen för 2007 anges att verket strävar efter att ge den personal som handlägger barns asylärenden särskild barnkompetens. På nya prövningsenheter och enheter med många nyanställda krävs ytterligare kompetensutveckling, eftersom alla inte har hunnit gå eller erbjudas Migrationsprogrammets (verkets interna utbildningsprogram) utbildningar eller saknar egen likvärdig barnkompetens. Barnhandläggare har anställts för att det ska finnas personal med relevant barnkompetens på dessa enheter.

Socialstyrelsen har i oktober 2005 redovisat ett regeringsuppdrag om barn med uppgivenhetssymptom. I samband därmed publicerade *Socialstyrelsen* meddelandebladet *Uppgivenhetssymptom hos barn*. Från *Socialstyrelsen* har inhämtats att meddelandebladet kommer att revideras under 2008.

Från *Socialstyrelsen* har inhämtats att det är läkarna själva som via sina specialistföreningar utvecklar det basprogram som finns på BVC för språkkontroll av treåringar. *Socialstyrelsen* arbetar inte med några nationella riktlinjer eller motsvarande för hur detta ska gå till.

Utskottets ställningstagande

Ett antal motioner berör frågan om insatser för att minska barnfattigdom. Det är föräldrarna som har huvudansvaret för ett barns omvårdnad, uppfost-
ran och utveckling och barnets välbefinnande och trygghet påverkas alltså
i hög grad av föräldrarnas livssituation. Samhällets uppgift är att stödja
och vid behov komplettera föräldrarna så att barnets rättigheter och intres-
sen tillvaratas under barnets hela uppväxt. Det finns många faktorer som
påverkar barnfamiljernas ekonomiska välfärd. De olika faktorerna har
utvecklats av såväl socialministern som finansministern i interpellationsde-
batter och frågesvar under det senaste året (interpellationerna 2007/08:193
och 259 samt frågesvaren 2007/08:995 och 1024). Utskottet delar dessa
bedömningar. Motionerna 2006/07:So414 (s), 2006/07:So475 (s), 2006/07:
C203 (v) yrkande 7, So22 (v) yrkande 3, So25 (s), So26 (s) och C208 (v)
yrkande 8 avstyrks.

Att barn och unga är delaktiga i och har inflytande över vad som plane-
ras när de är omhändertagna av samhället är givetvis angeläget. Riksdagen
har, i linje med detta, nyligen beslutat om lagändringar (bet. 2007/08:
SoU5, rskr. 2007/08:52) som ger barn rätt till relevant information i dessa
situationer. Lagändringarna har trätt i kraft den 1 april 2008. Utskottet vid-
håller dock sin inställning att det inte är nödvändigt att ge Socialstyrelsen
i uppdrag att utreda hur barns inflytande och delaktighet kan ökas. Motion
So27 (mp) yrkande 3 avstyrks därför.

Frågan om huruvida ett ansvar ska införas för föräldrar till barn som
tillkommit genom assisterad befruktning att upplysa barnet om dess
ursprung har behandlats av Utredningen om föräldraskap vid assisterad
befruktning (SOU 2007:3). Utredningens förslag bereds inom Regerings-
kansliet. Riksdagen bör inte föregripa detta arbete. Motion 2006/07:C201
(v) yrkande 2 avstyrks därför.

Reglerna om adoption i 4 kap. föräldrabalken är för närvarande föremål
för en översyn. Utskottet noterar att det av direktiven för utredningen (dir.
2007:150) bl.a. framgår att principen om barnets bästa ska komma till tyd-
ligare uttryck i lagtexten och att det bör övervägas om det finns skäl till
förändringar vad gäller kravet på samtycke från barnets föräldrar när det
gäller familjehemsplacerade barn. Vidare konstaterar utskottet att Myndig-
heten för internationella adoptioner följt utvecklingen när det gäller möjlig-
heten för registrerade partner att bli godkända som adoptivföräldrar.
Dessutom noterar utskottet att frågan om det s.k. balanskravet är föremål
för utredning för närvarande och att det är känt att kvaliteten på föräldraut-
bildningen varierar mellan olika arrangörer. Mot bakgrund av det anförda
och då pågående utredningsarbete inte bör föregripas anser utskottet att
något initiativ inte bör tas med anledning av motionerna 2006/07:C201 (v)
yrkande 4, 2006/07:So261 (m), 2006/07:So352 (m), 2006/07:So441 (s),
2006/07:So463 (mp) yrkande 20, So294 (mp) yrkande 21, So534 (m) och

So544 (m). Motionerna avstyrks i den mån de inte är tillgodosedda med det anförda. Utskottet finner inte heller skäl att ställa sig bakom kravet i motion So339 (kd). Motionen avstyrks.

Utskottet delar uppfattningen att det kan vara bra att vidta åtgärder för att säkra identiteten hos adopterade barn. Utskottet har också erfarit att vissa landsting, i samband med den första hälsoundersökningen av de nyanlända barnen, tar blodprov som sparas i identifieringssyfte. Något initiativ från riksdagens sida med anledning av motion 2006/07:So398 (s) är dock inte nödvändigt.

En nationell handlingsplan mot kvinnlig könsstympning antogs av den förutvarande regeringen 2003. Ett omfattande arbete pågår också runtom i landet för att förebygga könsstympning. Utskottet ser mycket positivt på detta. Utskottet kan dock inte ställa sig bakom kravet på hälsointyg i motionerna 2006/07:So385 (kd) yrkande 5 och So394 (kd). Motionerna avstyrks därför.

Socialstyrelsens rapport Omskärelse av pojkar från mars 2007 bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser inte att detta arbete bör föregripas. Motionerna So221 (m) och So344 (c) avstyrks därför.

Utskottet noterar (2007/08:SfU6) att Migrationsverket fortsätter att prioritera barns asylärenden och att ett omfattande arbete pågår för att ge personal som handlägger barns asylärenden särskild barnkompetens. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motion So27 (mp) yrkande 4. Motionsyrkandet avstyrks.

Socialstyrelsen har på den förra regeringens uppdrag utformat rekommendationer när det gäller tidiga insatser, vård och behandling av barn med uppgivenhetssymtom. I samband därmed publicerade Socialstyrelsen i oktober 2005 även ett meddelandeblad till hälso- och sjukvården och socialtjänsten avsett att tjäna som stöd och vägledning till personalen för deras insatser inom det aktuella området. Utskottet har erfarit att meddelandebladet kommer att revideras under innevarande år. Utskottet ser positivt på detta. Något initiativ från riksdagen med anledning av vad som anförs i motion 2006/07:Sf251 (v) yrkandena 17 och 18 är dock inte nödvändigt. Motionsyrkandena avstyrks därför.

När det gäller språkkontroll av treåringar anser utskottet inte att något initiativ bör tas från riksdagens sida. Motion 2006/07:So363 (fp) avstyrks därför.

Regeringens skrivelse

Utskottet anser att riksdagen bör lägga regeringens skrivelse till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Barnkonventionen – nationell strategi m.m., punkt 1 (s)

av Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Per Svedberg (s), Ann Arleklo (s) och Kerstin Engle (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2006/07:So478 av Anneli Särnblad och Carin Runeson (båda s),

2007/08:So365 av Anneli Särnblad och Carin Runeson (båda s),

2007/08:So452 av Hannah Bergstedt m.fl. (s),

2007/08:So519 av Monica Green m.fl. (s) och

2007/08:So563 av Monica Green m.fl. (s) yrkandena 1 och 2 samt

avslår motionerna

2006/07:So381 av Annelie Enochson (kd) yrkande 7,

2006/07:So428 av Sven Gunnar Persson (kd) och

2007/08:So563 av Monica Green m.fl. (s) yrkande 4.

Ställningstagande

Sverige är ett av de länder i världen som har kommit längst i arbetet med att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Genom barnkonventionen stärks barnets roll, såväl i familjen som i samhället. Barnkonventionen är ett verktyg för att skapa ett samhälle som i alla sina delar utgår från ett tydligt barnperspektiv.

En av förutsättningarna för att stärka barnets rättigheter som samhällsmedborgare är att alla aktörer aktivt arbetar för att synliggöra ett barnperspektiv. I den nationella strategin sägs att kommuner och landsting bör inrätta system för att bättre kunna följa hur barns bästa förverkligas i det kommunala och det landstingskommunala arbetet. Trots den tydliga ambitionen att, genom t.ex. barnplaner, barnkonsekvensanalyser och fortbildning för personalen om barnkonventionen och dess genomförande, få kommuner och landsting att ha ett barnperspektiv i allt beslutsfattande vet vi att arbetet går för sakta framåt.

Vi anser således att det, för att förbättra barnperspektivet i det lokala och regionala arbetet, behövs en ökad styrning och ökad stimulans från nationell nivå och att målen för den nationella strategin behöver preciseras. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Barnkonventionen som svensk lag, punkt 2 (v, mp)

av Elina Linna (v) och Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:So377 av Elina Linna m.fl. (v) yrkande 2, 2007/08:So22 av Eva Olofsson m.fl. (v) yrkande 2, 2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 1, 2007/08:So319 av Kerstin Engle (s) yrkande 1 och 2007/08:So577 av Jan Lindholm och Karla López (båda mp) samt avslår motion 2006/07:So381 av Annelie Enochson (kd) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att barnkonventionen ska införlivas i svensk lag. Fördelen med det är att den då automatiskt blir direkt tillämplig hos svenska domstolar och myndigheter. Den enskilde får på så sätt möjlighet att göra konventionens rättigheter gällande och domstolen eller myndigheten ska besluta i enlighet med konventionens bestämmelser.

Barnkonventionen innehåller inga för svensk rätt främmande principer. Riksdagsmajoriteten har tidigare flera gånger avslagit motionsyrkanden om att införliva Europakonventionen. Då gjordes detta med liknande motiveringar som nu används mot att göra barnkonventionen till lag. Sedan 1994 är dock Europakonventionen en del av svensk rätt, vilket inte inneburit några särskilda problem i rättstillämpningen. Barnkonventionen har också införlivats i flera andra länder och har där haft stor betydelse vid avgörande av enskilda fall. Mot den bakgrunden anser vi att det är dags att göra barnkonventionen till lag också i Sverige. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Barnbilaga till statsbudgeten, punkt 3 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So22 av Eva Olofsson m.fl. (v) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag har självklart inga invändningar mot att utvärderingen och uppföljningen av barnkonventionen tydliggörs och förbättras. Jag anser däremot det vara lika angeläget att lyfta fram vilka konsekvenser fördelning av resurser och beslut på den nationella nivån får för barn. Många förslag och beslut i statsbudgeten påverkar barns villkor. Jag efterlyser ett utvecklat arbete med statsbudgeten utifrån ett barnperspektiv och anser att statsbudgeten bör kompletteras med en barnbilaga där konsekvenser av åtgärder och beslut för barnens del kan utläsas. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Barnombudsmannen, punkt 4 (s)

av Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Per Svedberg (s), Ann Arleklo (s) och Kerstin Engle (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So23 av Monica Green m.fl. (s) och avslår motionerna 2006/07:C206 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 9 och 2007/08:C202 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 8.

Ställningstagande

I regeringens barnskrivelse nämns bl.a. att Barnombudsmannen ska få ett förtydligt uppföljnings- och utvärderingsansvar för efterlevnaden av barnkonventionen, liksom ett uppdrag att identifiera kunskapsluckor inom ett antal områden som är av särskild vikt för att följa och tillvarata barns rättigheter. Allt detta tycker vi är glädjande. Emellertid oroas vi av risken för att andra viktiga verksamheter får stå tillbaka för alla dessa Barnombuds-

mannens nya uppgifter. Vi anser att regeringen bör beakta detta i den kommande planeringen. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Barnombudsmannen, punkt 4 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna
2006/07:C206 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 9 och
2007/08:C202 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 8 och
avslår motion
2007/08:So23 av Monica Green m.fl. (s).

Ställningstagande

En viktig del i Barnombudsmannens arbete är att delta i den allmänna debatten, skapa opinion och påverka beslutsfattare och allmänhetens förhållningssätt i frågor som rör barn. Barnombudsmannen saknar dock befogenhet att utöva tillsyn över andra myndigheter och kan inte heller agera i enskilda fall. I stället är det till Justitieombudsmannen som en förälder ska vända sig för granskning t.ex. om principen om barnets bästa verkligen har efterlevts i det enskilda fallet. Jag anser däremot att det i mål och ärenden om vårdnad, boende och umgänge finns särskilda skäl att ge Barnombudsmannen befogenhet att granska detta. Därför bör regeringen återkomma med förslag till ändring i lagstiftning som ger Barnombudsmannen befogenhet att granska och uttala sig om huruvida principen om barnets bästa tillgodosetts i det enskilda fallet. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Lokala och regionala barn- och ungdomsombud, punkt 5 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 2 och
bifaller delvis motionerna

2006/07:So354 av Solveig Hellquist (fp),
2006/07:So476 av Kerstin Haglö m.fl. (s),
2007/08:So527 av Åsa Lindestam och Per Svedberg (båda s),
2007/08:So560 av Kerstin Haglö och Jasenko Omanovic (båda s),
2007/08:So561 av Monica Green m.fl. (s) yrkandena 1 och 2 samt
2007/08:So563 av Monica Green m.fl. (s) yrkande 3.

Ställningstagande

För att ytterligare stärka barns och ungas rättigheter vill jag tillsätta regionala barnombudsmän, kopplade till Barnombudsmannen. Dessa skulle kunna finnas på länsstyrelserna. De skulle kunna arbeta med strukturfrågor, implementering av barnkonventionen och tillvarata och stärka barns och ungas rätt att uttrycka sina åsikter. De skulle också kunna arbeta med enskilda barn. De skulle kunna vara på barnens sida vid svåra vårdnadstvisiter, omhändertaganden, svåra hemförhållanden etc. Jag anser att en utredning bör se över och återkomma med förslag på hur regionala barnombudsmän ska kunna ordnas. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Elevinflytande och demokrati i skolan, punkt 6 (s, v)

av Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Elina Linna (v), Per Svedberg (s), Ann Arleklo (s) och Kerstin Engle (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2007/08:So24 av Désirée Liljevall m.fl. (s).

Ställningstagande

Elevinflytande och elevdemokrati är viktiga begrepp i vårt demokratiska samhälle. Dagens elever har ett öppet sinne för vad som rör sig i samhället och är vana vid att ha synpunkter och att kunna ifrågasätta. Detta måste vi som vuxna ta till oss och kunna hantera både inom skolans ram och i övrigt. I regeringens skrivelse Barnpolitiken – en politik för barnets rättigheter finns det ett antal prioriterade områden. Dessa områden är viktiga och angelägna för att ge barn en god uppväxt och trygga livsvillkor. Till dessa prioriterade områden behöver dock föras även behovet av att utveckla elevinflytande och demokrati i skolan. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8. Stöd i föräldraskapet, punkt 7 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag anser att det är viktigt att påpeka vikten av att problemet med vuxnas våld mot barn lyfts fram även i föräldrastödet, så att föräldrar kan få hjälp att finna andra verktyg än våld och hitta alternativ till att slå barnet för att ge barnet ledning under uppväxten. Det behövs dels ett generellt, dels ett riktat föräldrastöd i vilket problemet med våld mot barn ingår. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9. Våld mot barn, punkt 8 (v, mp)

av Elina Linna (v) och Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 7 och 9 samt avslår motion 2007/08:So400 av Solveig Hellquist (fp) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vi anser att en strategi bör tas fram för att finna metoder för att arbeta förebyggande med våld mot barn. I det förebyggande arbetet bör barnavårdscentraler, familjecentraler och andra berörda aktörer delta för att hitta vägar för att nå dels de föräldrar som är i riskzonen, dels de som faktiskt utövar våld mot barn.

Barnombudsmannen (BO) har lanserat ett förslag om barnfrid. Enligt förslaget bör det inrättas ett nationellt råd för barnfrid som kan fungera som ett rådgivande organ för frågor som rör vuxnas våld och övergrepp mot barn. Rådet bör vara ett forum för erfarenhetsutbyte där företrädare för olika delar av samhället bl.a. kan uppmärksamma problemområden som

behöver åtgärdas. Vi anser att detta är ett bra förslag och att regeringen bör återkomma snarast med förslag i denna riktning. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Barnahus, punkt 9 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 10 och 11.

Ställningstagande

Försöksverksamheten med s.k. barnahus är nu utvärderad och erfarenheterna är övervägande positiva. Jag anser att en etablering av barnahus nu bör kunna ske över hela landet och att det behövs minst ett barnahus i varje län och flera kring storstäderna. I övrigt hänvisar jag till betänkande 2007/08:JuSoU1 och vidhåller vad som anförs i denna fråga i Miljöpartiets, Socialdemokraternas och Vänsterpartiets reservation 50 i nämnda betänkande. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11. Sexuella övergrepp mot barn, punkt 10 (s, v, mp)

av Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Elina Linna (v), Thomas Nihlén (mp), Per Svedberg (s), Ann Arleklo (s) och Kerstin Engle (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ju209 av Jan Lindholm (mp) yrkande 3 och 2007/08:So407 av Lars U Granberg (s) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Det är svårt för personer som känner en stark sexuell dragning till barn att få hjälp av samhället innan de begår ett brott. Frivillig behandling erbjuds först när brottet redan har begåtts och under en eventuell fängelsevistelse. Behovet av förebyggande åtgärder framgår ännu tydligare när man

granskar det klara sambandet mellan konsumtion av barnpornografi och sexuella övergrepp på barn. Vi anser därför att förebyggande åtgärder för att förhindra att potentiella förövare begår sexualbrott mot barn bör utredas.

Vi anser vidare att det behövs mer forskning på området generellt för att samhället ska kunna sätta in rätt insatser. Den kunskap som finns om förövare, förövarproblematiken samt förövarbehandlingen för dessa brottskategorier finns i dag inte samlad eller systematiserad. Ett annat område som är i stort sett blankt vad gäller forskning är kunskap om förövare som under kommersiella former begår sexuella övergrepp mot barn. För att effektivt kunna bekämpa den allvarliga brottsligheten som livnär sig på barnsexhandeln måste man analysera hela orsakskedjan för att på så sätt förstå grundorsakerna till mekanismerna bakom själva problemet. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

12. Barn som brottsoffer, punkt 11 (s, mp)

av Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Thomas Nihlén (mp), Per Svedberg (s), Ann Arleklo (s) och Kerstin Engle (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 12.

Ställningstagande

Vi anser att ett barn som tvingats se en närstående misshandlas är ett brottsoffer och också bör betraktas som ett sådant i den juridiska processen. I övrigt hänvisar jag till betänkande 2007/08:JuSoU1 och vidhåller vad som anförs i denna fråga i vår reservation 20 i nämnda betänkande. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

13. Barns psykiska hälsa, punkt 12 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So437 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 7.

Ställningstagande

Psykisk ohälsa bland barn och unga har blivit ett allt större problem. Barn upplever redan i mycket låg ålder stress, oro och sömnproblem. Samtidigt växer köerna till barn- och ungdomspsykiatri, vilket innebär att problemen och lidandet får gå onödigt långt innan hjälp erbjuds. Jag anser därför att regeringen bör ge Skolverket, Socialstyrelsen och Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att ta fram en modell för hur statliga och kommunala verksamheter kan analysera förändringar och deras påverkan på barns och ungas hälsa i enlighet med vad som tidigare redovisats. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

14. Barns medievanor, punkt 13 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 8.

Ställningstagande

Regeringen avser att ge en lämplig aktör i uppdrag att undersöka vilken kunskap och erfarenhet personal inom exempelvis hälso- och sjukvården, socialtjänsten, skolan och polisen har av de risker för psykisk ohälsa som är förknippade med barns användning av nya medier. Jag anser att detta är värdefullt men även att utredningen bör omfatta hur medier med våld och pornografi påverkar unga människor och deras syn på våld i vardagslivet och hur pornografin påverkar ungas sexualvanor och syn på sexuellt samliv. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

15. Barnfattigdom, punkt 14 (s, v, mp)

av Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Elina Linna (v), Thomas Nihlén (mp), Per Svedberg (s), Ann Arleklo (s) och Kerstin Engle (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 7,

2006/07:So414 av Margareta Persson m.fl. (s),
2006/07:So475 av Monica Green m.fl. (s),
2007/08:C208 av Egon Frid m.fl. (v) yrkande 8,
2007/08:So22 av Eva Olofsson m.fl. (v) yrkande 3,
2007/08:So25 av Fredrik Lundh m.fl. (s) och
2007/08:So26 av Ylva Johansson m.fl. (s).

Ställningstagande

Regeringens skrivelse om barnpolitiken visar inte något helhetsgrepp på barnpolitiken utan den tar i stort sett bara upp några aspekter, främst barnkonventionen, föräldrastöd och våld mot barn. Skrivelsen saknar nästan helt resonemang om samhällsutvecklingen i stort och dess konsekvenser för barn. Minskade sociala och ekonomiska klyftor är det mest verkningsfulla medlet för att förbättra barns villkor. Den borgerliga regeringens ekonomiska politik har på ett systematiskt sätt faktiskt ökat klyftorna i samhället med enorma skattesänkningar för de allra rikaste samtidigt som sjuka och arbetslösa får kraftigt försämrade villkor och ökad otrygghet. Detta får betydelse för många barnfamiljer där någon av föräldrarna drabbas av sjukdom eller arbetslöshet, vilket leder till försämrade levnadsvillkor och möjligheter för många utsatta barn.

En aktiv barnpolitik måste beakta utvecklingen i hela samhället och involvera hela samhället. Utgångspunkten för ett barnpolitiskt synsätt bör vara att den ska återspeglas i alla beslut och verksamheter som rör flickor och pojkar upp till 18 års ålder och att den ska utgå från barnkonventionens anda och intentioner. Vi föreslår därför en nationell handlingsplan för utsatta barn.

Till de prioriterade områdena i barnpolitiken behöver dock även arbetet mot barnfattigdomen föras. Detta bör ske genom ett aktivt arbete för att uppmärksamma barns villkor i samhället för att tidigt kunna sätta in de politiska åtgärder som behövs för att förbättra barns levnadsvillkor.

Målet för en bra barnpolitik måste vara att ge alla barn, inte bara några, samma förutsättningar för bra och trygga uppväxtvillkor. Barn som lever med en ensamstående förälder med låg inkomst, beroende på arbetets art eller påtvingad deltid, har inte någon möjlighet att efterfråga det som för andra barn är självklart. Vi anser att regeringen bör ta de oroväckande signalerna om barnfattigdom på allvar och tillsätta en utredning för hur samhällets stöd till ensamstående föräldrar kan förbättras.

Enligt artikel 27 i barnkonventionen ska staten tillförsäkra alla barn en skälig levnadsstandard. Så sker dessvärre inte i dag. Det saknas t.ex. tillgänglig statistik om hur många barn som växer upp i fattigdom till följd av att föräldrarna är föremål för utmätning. Regeringen bör därför tillsätta en utredning i syfte att ta reda på hur många barn som växer upp med föräldrar som är föremål för utmätning. Utredaren bör även komma med förslag till åtgärder för att förbättra livssituationen för dessa barn.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

16. Barns och ungas rätt till delaktighet, punkt 15 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 3.

Ställningstagande

Barn och unga som är omhändertagna av samhället måste själva få delta i de processer och beslut som angår dem. Deras åsikter måste ingå i de beslut som berör dem, och det bör tydligt framgå hur de har beaktats. Jag anser att Socialstyrelsen bör få i uppdrag att t.ex. tillsammans med Barnombudsmannen ta fram metoder och riktlinjer för att öka barns och ungas delaktighet i och inflytande över sitt eget liv när de är omhändertagna av samhället. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

17. Skyldighet att upplysa om ursprung, punkt 16 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:C201 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att barnets rätt till uppgifter om sitt ursprung rimligen bör motsvaras av en skyldighet för föräldrar att informera barnet om att det tillkommit genom assisterad befruktning. Enskilda föräldrars önskemål om att upprätthålla en fasad utåt kan inte gå före barnets rätt att få vetskap om sina rötter. Regeringen bör återkomma med förslag till en lagstiftning som innebär skyldighet för föräldrarna till ett barn som tillkommit genom assisterad befruktning att upplysa barnet om dess ursprung. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

18. Adoption, punkt 17 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2006/07:C201 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) yrkande 4 och avslår motionerna

2006/07:So261 av Jan-Evert Rådström och Ulla Löfgren (båda m) yrkandena 1 och 2,

2006/07:So352 av Ulla Löfgren och Jan-Evert Rådström (båda m),

2006/07:So441 av Mikael Damberg (s),

2006/07:So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 20,

2007/08:So294 av Helena Leander m.fl. (mp) yrkande 21,

2007/08:So339 av Lennart Sacrédeus (kd),

2007/08:So534 av Margareta Pålsson (m) och

2007/08:So544 av Oskar Öholm och Gustav Blix (båda m).

Ställningstagande

I dag kan de svenska adoptionsorganisationerna själva välja att inte samarbeta med en organisation utomlands som accepterar samkönade par som adoptivföräldrar. Jag anser att en adoptionsorganisation för att få ha kvar sin auktorisation inte ska få välja bort samarbete med ett barnhem eller en organisation enbart på denna grund. Regeringen bör därför återkomma med förslag på lagstiftning som innebär att svenska adoptionsorganisationer ska vara skyldiga att samarbeta med de organisationer som accepterar samkönade par som adoptivföräldrar för att få behålla sin auktorisation. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

19. Adoption, punkt 17 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2006/07:So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 20 och

2007/08:So294 av Helena Leander m.fl. (mp) yrkande 21 och avslår motionerna

2006/07:C201 av LiseLotte Olsson m.fl. (v) yrkande 4,

2006/07:So261 av Jan-Evert Rådström och Ulla Löfgren (båda m) yrkandena 1 och 2,
2006/07:So352 av Ulla Löfgren och Jan-Evert Rådström (båda m),
2006/07:So441 av Mikael Damberg (s),
2007/08:So339 av Lennart Sacrédeus (kd),
2007/08:So534 av Margareta Pålsson (m) och
2007/08:So544 av Oskar Öholm och Gustav Blix (båda m).

Ställningstagande

Jag anser att Adoptionscentrum bör ges i uppdrag att aktivt söka nya möjligheter för att internationella adoptioner ska bli mer än en teoretisk möjlighet för homosexuella. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

20. Barn i asylprocessen, punkt 21 (v, mp)

av Elina Linna (v) och Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 4.

Ställningstagande

Barn som befinner sig i asylprocessen är fortfarande ofta osynliggjorda. Vi anser därför att det är utomordentligt viktigt att barnkonventionens portalparagraf om att sätta barnets bästa i främsta rummet tillgodoses på ett tillfredsställande sätt. Vi anser också att det i samtliga beslut tydligt bör gå att utläsa hur barnets bästa har beaktats. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

21. Apatiska barn, punkt 22 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf251 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkandena 17 och 18.

Ställningstagande

Socialstyrelsen har utfärdat ett meddelandeblad där man säger att de som ansvarar för insatser till stöd för de apatiska flyktingbarnen alltid ska misstänka att apatin är en fråga om simulering. Det finns många fysiska sjukdomstillstånd som har sitt upphov i psykisk ohälsa eller som inte kan verifieras genom fysiska objektiva test. Sådana sjukdomstillstånd, t.ex. ryggsmärtor, ifrågasätts inte utan betraktas i stället som tillstånd vilka kräver en erfaren kliniker som genom sin erfarenhet och kompetens tillsammans med patienten kan diagnostisera åkomsten. Rekommendationer från Socialstyrelsen om att dessa tillstånd är simulerade lyser dessbättre med sin frånvaro. Det beror på att det naturligtvis är helt orimligt av en myndighet att peka ut en hel grupp patienter som fuskare. Det är beklagligt att Socialstyrelsen använt sig av en annan bedömningsgrund när det gäller de apatiska flyktingbarnen.

Mot denna bakgrund bör Socialstyrelsen, i de fall man framöver kommer att utfärda riktlinjer angående diagnosställande eller behandling gällande apatiska barn, inhämta utlåtande från Statens medicinsk-etiska råd (Smer).

Vidare bör regeringen ge Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) i uppdrag att kartlägga och analysera behandlingsmetoder och kunskapsläget när det gäller apatiska barn. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Lokala och regionala barn- och ungdomsombud, punkt 5 (s)

Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Per Svedberg (s), Ann Arleklo (s) och Kerstin Engle (s) anför:

Vi håller med om att ett sätt att ytterligare stärka barns och ungas rättigheter skulle kunna vara att tillsätta regionala barnombudsmän kopplade till Barnombudsmannen. Dessa skulle kunna arbeta vid länsstyrelserna och syssla med bl.a. strukturfrågor och att implementera barnkonventionen samt på olika sätt tillvarata barns och ungas rätt att uttrycka sina åsikter. Vi har emellertid inte funnit tillräckliga skäl för att nu reservera oss, men avser att följa frågan och förbehåller oss rätten att få återkomma.

2. Barnahus, punkt 9 (v)

Elina Linna (v) anför:

Barn som bevittnat våld eller som själva är utsatta för våld är en särskilt utsatt grupp. Vänsterpartiet anser därför att det är viktigt att myndigheterna samarbetar kring dessa barn. De s.k. barnahus som nu startat på flera håll i landet för barn som utsatts för våld och övergrepp är ett bra exempel på hur ett sådant samarbete kan gå till. Jag anser det angeläget att verksamheten med barnahus fortsätter och byggs ut så att sådana inrättas i hela landet. Vänsterpartiet utvecklar tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet sin ståndpunkt i denna fråga i reservation 50 till betänkande 2007/08:JuSoU1.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2007/08:111 Barnpolitiken – en politik för barnets rättigheter.

Följdmotionerna

2007/08:So22 av Eva Olofsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att statsbudgeten ska kompletteras med en barnbilaga.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barnkonventionen ska inkorporeras i svensk rätt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning ska tillsättas för att analysera barnfattigdomens orsaker och lämna förslag till en handlingsplan med målet att ingen flicka eller pojke ska växa upp i ekonomisk utsatthet.

2007/08:So23 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det utökade ansvaret för Barnombudsmannen.

2007/08:So24 av Désirée Liljevall m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla elevinflytande och demokrati i skolan.

2007/08:So25 av Fredrik Lundh m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att som prioriterat område införa arbete mot barnfattigdom i Sverige.

2007/08:So26 av Ylva Johansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för utsatta barn.

2007/08:So27 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra FN:s barnkonvention till svensk lag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta lokala barn- och ungdomsombud.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ta fram metoder och riktlinjer för att öka barns och ungas delaktighet i och inflytande över sitt eget liv när de är omhändertagna av samhället.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barn i asylprocessen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att problemet med våld mot barn bör ingå i föräldrastödet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förebyggande arbete om vuxnas våld mot barn.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillägg till Utredningen om barns medievanor med våld och pornografi.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om operation barnfrid.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska finnas en god tillgång till barnahus över hela landet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en strategi som lämnar förutsättningar för att etablera barnahus över hela landet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förslag där barn som upplever våld mot en närstående ska betraktas som brottsoffer och därmed ha målsägandeställning i rättsprocessen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:C201 av LiseLotte Olsson m.fl. (v):

2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär skyldighet för föräldrarna till ett barn som tillkommit genom assisterad befruktning att upplysa barnet om dess ursprung.
4. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att det ställs krav på adoptionsorganisationer att samarbeta med organisationer som accepterar samkönade par som adoptivföräldrar för att de ska få behålla sin auktorisation.

2006/07:C203 av Egon Frid m.fl. (v):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda hur många barn som växer upp med föräldrar som är föremål för utmätning.

2006/07:C206 av Lars Ohly m.fl. (v):

9. Riksdagen begär vad i motionen anförs om att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att Barnombudsmannen får befogenhet att granska och uttala sig om huruvida principen om barnets bästa tillgodosätts i enskilda ärenden och beslut om vårdnad, boende och umgänge.

2006/07:Sf251 av Kalle Larsson m.fl. (v):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Socialstyrelsen bör inhämta utlåtande från Statens medicinsk-etiska råd (Smer).
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppdrag till Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU).

2006/07:So261 av Jan-Evert Rådström och Ulla Löfgren (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om borttagandet av balanskravet mellan organisationer i samband med adoptioner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grunder för tillståndsgivning till adoptionsorganisationer.

2006/07:So352 av Ulla Löfgren och Jan-Evert Rådström (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvärdering och eventuella förtydliganden av 6 kap. 12 § socialtjänstlagen vad avser föräldrautbildning vid adoption.

2006/07:So354 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta regionala barnombud vid landets länsstyrelser.

2006/07:So363 av Christer Nylander och Torkild Strandberg (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om generell språkscreening av treåringar.

2006/07:So377 av Elina Linna m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra barnkonventionen till lag.

2006/07:So381 av Annelie Enochson (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barnkonventionens krav på förebyggande arbete mot sexuella övergrepp implementeras i svensk lag.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i alla rättssammanhang alltid ha barnens bästa för ögonen.

2006/07:So385 av Désirée Pethrus Engström och Rosita Runegrund (båda kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hälsointyg vid besök i hemländer.

2006/07:So398 av Laila Bjurling (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att uppdra åt Socialstyrelsen att ta fram säkra metoder för att säkerställa identifiering av adopterade barn.

2006/07:So414 av Margareta Persson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning av hur samhällets stöd till ensamstående föräldrar kan förbättras.

2006/07:So428 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att stärka barnperspektivet inom alla politikområden.

2006/07:So437 av Lars Ohly m.fl. (v):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att analysera förändringar i samhället och deras påverkan på barns och ungas hälsa.

2006/07:So441 av Mikael Damberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad om i motionen anförs om adoptioner av och fosterhemsplacering för barn och unga.

2006/07:So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

20. Riksdagen begär att regeringen ger Adoptionscentrum i uppdrag att aktivt söka nya möjligheter för att internationella adoptioner ska bli mer än en teoretisk möjlighet för homosexuella.

2006/07:So475 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minska klyftorna bland barn.

2006/07:So476 av Kerstin Haglö m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av lokala barn- och ungdomsombud.

2006/07:So478 av Anneli Särnblad och Carin Runeson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tydligare och mer precisa mål i den nationella strategin för att förverkliga barnkonventionen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Ju209 av Jan Lindholm (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att forskning uppmuntras för att bättre förebygga sexualbrott, i synnerhet på området kommersiell sexuell exploatering av barn, för att bl.a. utreda den specifika förövarproblematiken och den behandling som barn som varit utsatta för kommersiell sexuell exploatering kräver.

2007/08:C202 av Lars Ohly m.fl. (v):

8. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagstiftning enligt vad som anförs i motionen om att Barnombuds- mannen får befogenhet att granska och uttala sig om huruvida principen om barnets bästa tillgodosätts i enskilda ärenden och beslut om vårdnad, boende och umgänge.

2007/08:C208 av Egon Frid m.fl. (v):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppgift att se hur många barn som växer upp med föräldrar som är föremål för utmätning samt lägga fram förslag på åtgärder för att förbättra livssituationen för dessa barn.

2007/08:So221 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en åldersgräns på 15 år för manlig omskärelse som ej är medicinskt motiverad.

2007/08:So294 av Helena Leander m.fl. (mp):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Adoptionscentrum i uppdrag att aktivt söka nya möjligheter för att internationella adoptioner ska bli mer än en teoretisk möjlighet för homosexuella.

2007/08:So319 av Kerstin Engle (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa FN:s konvention om barnets rättigheter som svensk lag.

2007/08:So339 av Lennart Sacrédeus (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att öka medvetenheten om spädbarnsadoptioner.

2007/08:So344 av Staffan Danielsson och Annie Johansson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att föräldrar inte äger sina omyndiga barns kroppar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagen om förbud mot könsstympning av kvinnor görs könsneutral så att den även omfattar omskärelse av omyndiga pojkar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att landstingen inte ska kunna åläggas att utföra könsstympning av omyndiga pojkar.

2007/08:So365 av Anneli Särnblad och Carin Runeson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tydligare och mer precisa mål i den nationella strategin för att förverkliga barnkonventionen.

2007/08:So394 av Désirée Pethrus Engström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett hälsointyg för att skydda unga flickor mot könsstympning.

2007/08:So400 av Solveig Hellquist (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anordna en nationell kampanj i Sverige mot barnmisshandel och barnaga.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inhämta kunskaper om olika orsaker till aga som uppfostringsmetod.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lyfta upp frågan om våld mot barn i internationella sammanhang.

2007/08:So407 av Lars U Granberg (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förebyggande insatser bör utredas för att förhindra att potentiella förövare begår sexualbrott mot barn.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att forskning bör uppmontras för att bättre förebygga denna typ av brott, i synnerhet på området kommersiell sexuell exploatering av barn, för att bl.a. utreda vilken specifik förövarproblematik och motsvarande behandling som barn som varit utsatta för kommersiell sexuell exploatering kräver.

2007/08:So452 av Hannah Bergstedt m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den nationella strategins genomförande för att förverkliga barnkonventionen och våra förvaltningsmyndigheters arbete med barnkonventionen.

2007/08:So519 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barns uppväxtvillkor.

2007/08:So527 av Åsa Lindestam och Per Svedberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att inrätta regionala barnombuds-män.

2007/08:So534 av Margareta Pålsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade möjligheter till adoption i Sverige.

2007/08:So544 av Oskar Öholm och Gustav Blix (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökade möjligheter till adoption i Sverige.

2007/08:So560 av Kerstin Haglö och Jasenko Omanovic (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta lokala barn- och ungdomsombud.

2007/08:So561 av Monica Green m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade möjligheter att förverkliga och följa upp hur barnkonventionen efterlevs genom regionala barnombud.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att inrätta barnombud för att stärka barns rättigheter.

2007/08:So563 av Monica Green m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra barnperspektivet i det lokala och regionala arbetet genom ökad styrning och ökad stimulans från den nationella nivån.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att målen i den nationella strategin behöver preciseras.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lokala barnombud bör övervägas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en ny ekonomisk satsning bör genomföras för att stimulera kommuner och landsting i deras arbete med att lyssna till barn och utveckla barnperspektivet i beslutsprocesserna.

2007/08:So577 av Jan Lindholm och Karla López (båda mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra FN:s barnkonvention till svensk lag.